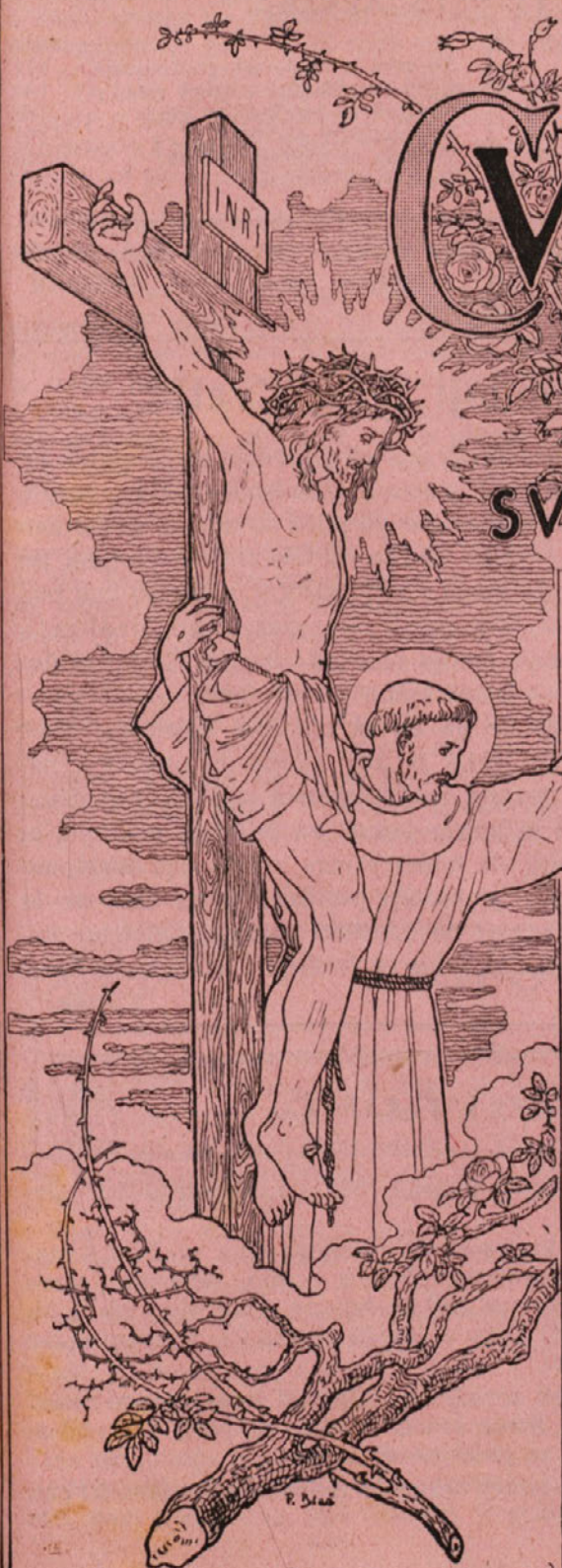

Poštnina v SHS plačana v gotovini.

CVETJE

z vrtov
sv. Franciška

Časopis
za
naše verno
ljudstvo
zlasti
za ude tretjega reda.

S privoljenjem cerkvenih in
redovnih oblasti izdaja
franciškanska provincija sv. Križa.

XLII. tečaj.

II. - 12. zvezek.

V Ljubljani 1925.

A. Slatnarjeva tiskarna v Kamniku.

Vsebina 11.—12. zvezka.

	Stran		Stran
Kako molite skupno mali oficij		Spomini iz misijanskega življenja	174
bl. D. M.	161	Kratka zgodovina tretjega reda	180
Asketična šola ali vadnica popolnosti	165	Razgled po serafinskem svetu	188
Dober zgled tretjerednikov	168	Priporočilo v molitev	190
Odpustek na smrtno uro	171	Zahvala za uslišano molitev	190
Odpustki sv. križevega pota	172	Darovi: na ovitku.	

„Cvetje“ izhaja v začetku vsakega drugega meseca. Naročnina znaša za celo leto 10 Din. — Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Vabilo na prihodnji tečaj Cvetja.

Po nasvetu nekaterih smo nameravali izdajati prihodnje leto — jubilejno leto smrti sv. Frančiška — Cvetje vsaki mesec v dosednji obliki in obsegu. Po resnem posvetovanju in prevdarjanju smo pa prišli do sklepa, da storimo najboljše, če ostanemo pri stari naročnini 10 Din. na leto in dosledno tudi pri dvomesečnem izdajanju. Tako bodo mogli Cvetje naročiti in plačati tudi bolj ubožni. Tisti pa, ki imajo manj časa, bodo mogli vsaki zvezek tudi prebrati, kar so preje pri mesečnem izdajanju mnogi opuščali, ter jim Cvetje ni donášalo koristi, ki bi jo moralo. — Izdali bomo pa za mesec oktober posebno številko z več slikami, ako se jih bo za njo vsaj kakih pet tisoč oglasilo in poslalo 10 dinarjev. To lahko že zdaj storite pri obnovitvi naročnine za prihodnje leto ali pa pozneje vsaj do meseca majnika. Naročnino za prihodnje leto pa prosimo, da bi kmalu poslali po priloženi položnici in novi naročniki naj se takoj oglasijo, da bomo prvega zvezka dali dovolj natisniti. Starim naročnikom bomo Cvetje nadalje pošiljali; če pa kedo ne bi hotel biti več naročnik, naj nam takoj po dopisnici naznani. Celoletna naročnina v Jugoslaviji 10 Din., za Italijo 7 lir, za Avstrijo 2 šilinga, za Ameriko 1 dolar.

Književnost.

Pri upravi Cvetja ali pri vodstvu tretjega reda v Ljubljani dobite sledeče knjige:

• **Življenja pot.** Priročna knjiga za ude tretjega reda sv. Fr. t. j. molitvenik za tretjerednike, ki obsega potreben poduk, vodilo, odpustke, razne molitve, devetdnevnic, trinajst torkov na čast sv. Antonu, mali oficij bl. D. M. itd. Stane vezan v zlato obrezo 30 Din., z erdečo obrezo 25, v platno vezan 20 Din. Poštšina se plača posebej.

Sprejemnice za tretji red z vodilom, odpustki in nekaterimi molitvami iz tretjerednega obrednika. Stane izvod 2 Din., po pošti 2 D. 50 p. Kedor vzame 25 in več izvodov, se poštšina ne računa.

Mali oficij bl. D. M., posebej tiskan in broširan po 4 Din. 50 par. Tega je le še malo v zalogi.

CVETJE

XLII. tečaj. V Ljubljani, november - december 1925. 11.-12. zvezek.

Kako molíte skupno mali oficij bl. D. M.

isti, ki molite mali oficij bl. D. M. sami brez drugih, ga molite kar po vrsti, kaker je tiskan. Tisti pa, ki ga molite, ali želite moliti skupno z drugimi, si pa razdelite med seboj razne molitve oficija. Pred vsem moramo tu opomniti sledeče:

Eden ali ena mora biti, ki moli naprej ali ki vodi molitev oficija; ta se latinsko imenuje „oficijator“; zato bomo mi to osebo v naši razlagi zaznamovali z ofc. — Vsi, ki so k molitvi zbrani, se imenujejo zbor ali kor, ki je pa razdeljen v dva dela in se zato ena stran ali en del teh imenuje prvi kor ali zbor, drugi pa drugi kor ali zbor. Mi bomo imenovali te prvi in drugi kor (I. kor, II. kor). V vsakem teh dveh korov je ena oseba, ki moli pripeve k psalmom in vrste (V) po končanih psalmih dotične ure ter začenja psalme in himne. V latinskem jeziku imenujemo te prvi in drugi verzikularij in mi jih bomo označevali z V. 1, V. 2.

Po teh opazkah vzemite oficij v roke, odprite str. 5*, kjer imate pripravljen molitev: Odpri † Gospod... To molitev opravijo vsi zbrani skupno na glas in kleče; začne jo pa prednik ali pŕednica, če pa teh ni, naj jo začne ofc: Odpri † Gospod... pri teh besedah se vsi pokrižajo s palcem na ustnice, potem pa vsi skupaj glasno nadaljujejo: „... moja usta, da bom častil“ itd. Če molijo same ženske, naj rečejo: častila... mogla... zaslužila... Če pa molijo skupno moški, izgovarjajte: častiw... mogew... zaslužiw... dajaw itd.*)

Po tej molitvi vsi vstanejo, ofc reče: Češčenamarija, takoj utihne in vsi tiho molijo češčenamarijo. Potem začne ofc glasno: „Gospod odpri † moje ustnice“, na kar vsi glasno odgovore: „In moja usta bodo oznanjevala...“ Takoj nato nadaljuje ofc: „Bog pridi ☒ mi na pomoč“, vsi odgovore:

*) V slovenščini namreč razločujemo trojni /: mehki, srednji in trdi /. Mehki ali topljeni /, ki ga pišemo /j/, se izgovarja za topljeni / n. pr. ljubezen, srednji / stoji med dvema samoglasnikoma n. pr. bela in se izgovarja ko /, trdi / pa imamo pred soglasniki n. pr. dolg (izg. dowg) in na koncu besed n. pr. dal (izg. daw) itd. Ta trdi / se vedno izgovarja ko kratek u ali angleški w. Kedor ga drugače izgovarja, ta naš jezik pači.

„Gospod hiti mi pomagat“ ter takoj vsi nadaljujejo: „Slava Očetu... Kakor... Amen. Aleluja.“

Zdaj začneta oba verzikularja (V. 1, V. 2) moliti vabilo: „Zdrava Marija, milosti polna *¹⁾ Gospod s teboj“. Takoj na to ponovijo vsi: Zdrava Marija, milosti polna * Gospod s teboj. — Na to molita V. 1. in V. 2 Ps. 94. (str. 7*): „Pridite, radujmo se, itd., na kar odgovorijo vsi: Zdrava itd. Potem nadaljujeta: „Ker velik Bog itd. in zopet vsi odgovore: „Gospod s teboj“. Tako se ta psalm izmoli do konca ter se takoj na to moli Pesem, katere prvo vrsto začne V. 1. naslednje tri vrste prve kitice pa nadaljujejo vsi, ki molijo v I. koru ali na strani, kjer je V. 1. Drugo kitico molijo vsi, ki so na drugi strani ali v II. koru. Tretjo kitico moli cel I. kor, četrto II. kor, peto zopet I. kor in pristavijo Amen. Da bote lahko vse besede složno in skupno izgovarjali, postojte nekoliko, kaker v psalmih pri *, tako v pesmih za drugo vrsto vsake kitice. Molite torej dve prvi vrsti skupaj nepretrgano, drugi dve vrsti pa zopet skupaj brez oddiha. To pravilo naj velja za vse pesmi ali himne v oficiju.

Zdaj začne eden od treh noeturnov, kateri je določen za isti dan. Tu vsi sedejo in molijo sede, le V. 1. in V. 2. vstaneta, kedar molita pripev. Začne ga vselej V. 1. s pripevom, potem začne ravno isti V. 1. moliti psalm do *, na to pa nadaljuje I. kor psalm od * do konca iste vrste. Drugo vrsto moli II. kor (pri * vzame sapo ali napravi oddih) tretjo vrsto moli I. kor itd. menjaje. Na koncu psalma moli zopet V. 1. stoje celi pripev, naslednji pripev pa začne stoje V. 2, se vsede in nadaljuje z drugim psalmom do *. Tu napravi oddih in moli to vrstico psalma od * dalje II. kor. Drugo vrstico ps. moli I. kor, tretjo II. kor itd. Na koncu tega ps. moli pripev V. 2, za tretji ps. pa moli pripev zopet V. 1. in začne ps. kaker pri prvih dveh in moli pripev. Vrsto (V.) po tretjem pripevu molita V. 1. in V. 2., na kar odgovorita oba kora odgovor (O.). Na to vsi vstanejo in pravi ofc: Očenaš... In nas ne vpelji v skušnjavo, oba kora odgovorita: Temuč reši nas hudega. Med tem odprite str. 24*. (v adventu str. 71*). Ofc. moli odvezo: „Na prošnje itd. na kar odgovore vsi (oba kora): Amen. V. 1. prosi blagoslov: Blagoslovi Gospod. Če je prednik ali prednica v koru molivcev, izreče blagoslov ta, če jih ni, pa ofc: „Z blagim Detétom...“ na kar odgovore vsi: Amen. Zdaj zopet vsi sedejo, V. 1. pa začne stoje I. branje: V vsem sem itd. (v adventu pa: Angelj Gabrijel...). Na koncu pravi: „Ti pa o Gospod se nas usmili, vsi drugi odgovore: Hvala Bogu. Na to molijo vsi odgovor sede: „Sveta in brezmadežna...“ do V. To moli V. 1. do O., kar ponovijo vsi: Ker si v svojem naročju... Takoj za tem prosi V. 1. zopet za blagoslov: „Blagoslovi G.“ Blagoslov izgovarja isti, ki ga je izrekel za prvo branje. To velja za vsako branje vsaki dan. Za odgovor po drugem branju si pa zapomnite tole: Odgovor (O.): „Srečna si“ za tretjim branjem se opusti od všteti večernic pred božičem do nedelje sedemdesetnice (t. j. 3. predpostna), od

¹⁾ Zvezdica (*) pomeni tu in v psalmih, da se tu malo postane in oddahne; pa se postane le tu, drugod v isti vrsti pa ne, ne pri vejci (,), ne pri vprašaju (?), ne pri kakem drugem ločljivem znamenju, pri * se pa mora, ker drugače ni mogoče skupno moliti.

Velike noči do adventa, na Marijine praznike in na praznik sv. Jožefa in tedaj se takoj za odgovorom: Hvala Bogu po tretjem branju moli zahvalna pesem: Tebe Boga hvalimo itd., ki ga začne V. 1. Slava Očetu iz odgovora po tretjem branju se pa v tem slučaju vselej prenese v odgovor po drugem branju. Kotorej V. 1. prebere drugo branje in vsi v drugo odgovore: „Rodila si njega, ki te je vstvaril in na veke ostaneš Devica,“ pristavi V. 1. takoj: „Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu,“ vsi drugi pa zopet ponovijo: „Rodila si njega itd. Na to prosi V. 1. za blagoslov, prebere tretje branje in po: „Hvala Bogu“ molijo zahvalno pesem stoje. Pri zahvalni pesmi je mesto * postavljeno: tu se postoji in napravi oddih.

Hvalnice. Te začne ofc stoje: Bog pridi ☩ mi na pomoč. Vsi odgovore: Gospod hiti mi pomagat. Slava Očetu in Sinu itd. Kakor je bila... Amen. Aleluja. (Tako se moli tudi pri vseh štirih urah in večernicah).

Zdaj sledi pet psalmov, katerih vsaki ima začetek pripeva spredaj in celega na koncu. Molijo jih sede. Prvi pripev začne V. 1. in ga ponovi na koncu psalma. Drugi pripev začne in na koncu konča V. 2. Pri tretjem ps. ga začne in na koncu ponovi V. 1. Pri četrtem ps. V. 2., pri petem V. 1. Kedor pripev začne, začne tudi psalm, ki mu sledi, ter ga moli do *, od tu dalje ga nadaljuje njegova stran, drugo vrsto ps. moli druga stran ali kor itd. menjaje. Ne pozabite na oddih pri *. Po končanem petem pripevu vsi vstanejo in sledi poglavje, katerega moli ofc.; Hvala Bogu na koncu poglavja odgovore vsi. Pesmi prvo vrsto začne V. 1, nadaljuje pa prvo kitico I. kor, drugo kitico II. kor, tretjo I. kor itd. V. Blagoslovljena ti... govorita skupno V. 1. in V. 2., odgovore pa vsi: O. In blagoslovljen sad... Pripev pred Zaharijevim hvalospevom začne V. 1. ravno tako tudi hvalospev: Hvaljen ☩ Gospod... kaker pri psalmih; na koncu pa molijo pripev vsi.

Po končanem pripevu pa reče ofc: Gosp. usmili se nas, vsi drugi pa: Kr. usmili se nas, Gospod usmili se nas! Na to pravi ofc: G. usliši moje molitev, vsi drugi odgovorijo: In moje klicanje... Takoj na to moli ofc: Molimo. O Bog, ki si... Na koncu te molitve odgovore vsi: Amen. Spomin svetih molijo vsi. V. Veselite se... molita V. 1. in V. 2. Odgovore pa vsi: In ponosni bodite... Molimo itd. pa moli zopet sam ofc., na kar odgovore na koncu vsi: Amen. Ofc. nadaljuje; G. usliši... Vsi odgovore: In moje klicanje... Ofc.: Zahvalimo G. Vsi odgovore: Hvala Bogu. Ofc.: Duše vernih... na kar pravijo vsi: Amen. Takoj na to reče ofc.: Očenaš, na kar vsi tiho molijo očenaš. Po končanem očenašu reče ofc.: Gospod nam daj svoj mir. Vsi drugi odgovore: In večno življenje. Amen. Takoj na to vsi pokleknejo, ofc. začne eno izmej molitev, ki spada v dotični čas (str. 80—83) to molitev nadaljujejo vsi glasno do konca. V. izgovori ofc. O. pa vsi. Molimo... moli ofc. Amen odgovore vsi. Na koncu pravi ofc.: Božja pomoč... na kar vsi odgovore: Amen. — S tem so hvalnice končane.

Zdaj sledijo ure, ki se imenujejo male ure in se molijo dopoldne.

Če molite te ure skupno, jih molite takole:

Ofc. pravi: češčenamarija; nadaljajte jo tiho vsi. Ofc. pravi takoj po končani češčenamariji: Bog pridi... Vsi odgovorite: Gospod pridi mi po-

magat. Slava Očetu in S. in Sv. D. Kakor je bila . . . Amen. Aleluja (ali: Hvala . . . glej str. 6.) Pesem začne V. 1., nadaljuje prvo kitico njegova stran ali I. kor, drugo kitico II. kor, tretjo I. kor. Vsi sedejo. Pripev izreče V. 1. stoje: Vzeta si Marija in takoj začne: V svojem imenu me reši, o Bog * na to sede tudi on in cela stran nadaljuje: in v svoji moči me sodi. Druga stran nadaljuje: Bog usliši mojo molitev * (oddih) sprejmi besede . . . itd. Takoj za tem psalmom, ko je končal I. kor: Kakor je bila v začetku . . . * in na veke vekov. Amen — začne II. kor naslednji psalm; tretji psalm začne zopet II. kor, oziroma začne V. 2. vsi drugi v II. koru pa nadaljujejo, kaker smo že v jutrnjicah omenili. Pripev na koncu moli V. 1., ki ga je začel v začetku psalmov. Vsi vstanejo. Poglavlje bere ofc., naslednjo V. govoriga V. 1. in V. 2, vsi drugi pa O. Na to pravi ofc.: Gospod usmili se nas, vsi drugi pa Kr. usmili se nas. Gospod usmili se nas. Ofc. reče: Gospod usliši mojo molitev, na kar vsi odgovore: In moje klicanje . . . Ofc. moli molitev, na to odgovore vsi: Amen itd. Na ta način molite tudi naslednje tri male ure.

Večernice molite na isti način kaker hvalnice in tudi pripev k Marijinemu hvalospevu (str. 64*): Moja duša * povečuje G. izgovori v začetku V. 1., na koncu ga pa molijo vsi; ravno tako molijo vsi spomin svetih na str. 65*, kaker prej pri hvalnicah.

Sklepnice začne ofc. s češčenamarijo ali brez nje. Ofc. reče: Spreobni nas Bog naš Zveličar, vsi odgovore: In odvrni od nas svojo jezo. Ofc. nadaljuje: Bog, priidi . . . vsi odgovore: Gospod hiti mi pomagat. Slava . . . Kakor . . . Amen. Aleluja. Na to vsi sedejo, V. 1. pa začne takoj psalm: Večkrat . . . * in njegova stran ali I. kor nadaljuje: zdaj reci Izrael. Drugo vrsto moli II. kor itd. Naslednji psalm začne V. 2. in njegova stran nadaljuje prvo kitico psalma, drugo kitico pa I. kor itd. Po končanih psalmih vstanejo, V. 1. začne pesem. Poglavlje bere ofc., Versto izgovoriga V. 1. in V. 2, odgovor vsi, pripev pa V. 1. in začne Simeonovo zahvalnico. Ko je ta končana, molijo pripev vsi: Pod tvoje varstvo itd. Na koncu molitve k M. božji molite vsi skupno kleče: Najsvetejši in nedeljivi Trojici itd. str. 83*. Razdelite pa dele te molitve tako, da bote vsi istočasno napravili oddih.

Pripomniti moramo, da je za adventni čas oficij nekoliko spremenjen, pa le v nekaterih molitvah. To imate zaznamovano na str. 71*. Ravno tako so v božični dobi, v kateri so pripevi k hvalnicam drugi. Kar tu ni omenjeno, se molijo vse druge molitve, kaker mej letom. Če se pa v čem zmotite, se za to ni treba vznemirjati; pomoto popravite, kedar jo zapazite, ponavljati pa ni treba prav nič.

S tem smo na kratko povedali, kako morete oficij z drugimi skupno moliti. Če bo komu kaka stvar še nejasna, naj vpraša svojega g. voditelja ali pa nas in bomo nejasnosti radi pojasnili. Kar pa tiče pomen molitev, o tem bomo v prihodnjem letniku razpravljali.

Zdaj pa vzemite svinčnik v roke, še enkrat vse to počasi berite in si na strani zaznamujte: ofc, V. 1., V. 2. in V. 1. in V. 2, pa bote prav lahko skupno molili.

P. KAJETAN KOGEJ:

Asketična šola ali vadnica popolnosti.

TRETJI DEL.

O sredstvih popolnosti.

(Dalje.)

Bog večkrat odlaša uslišati naše prošnje.

zlic stanovitnosti v molitvi, se dogaja, da Bog ne usliši precej naših prošenj, ampak odloži marsikatero uslišanje na poznejši čas ali nas ne usliši tako kaker smo želeli. Jasno mora biti naši pameti, da nas Bog ni dolžan kar na prvo prošnjo obsipavati sè svojimi darovi in milostmi. Gospodar veseljstva ima večkrat tehtne vzroke odlašati uslišati nas. Taki vzroki so: čakanje na ugodni trenutek, preskušnja naše čednosti, posebno potrpežljivosti, stanovitnosti in ljubezni, ali pa tudi, da nas kaznuje za našo površnost, nepokorščino, mlačnost in grehe sedanjega in prejšnjega življenja.

a) Če se zgodi, da nismo takoj ali kmalu uslišani, nam je vedeti, da Bog tega ne dela iz trdosrčnosti, marveč iz ljubezni. Poglejte mater in njeno dete, kako dolgo drži sladčico v roki in jo odlaša dati otroku, ki steguje svoje ročice po nji. Zakaj mati to dela? Gotovo iz same ljubezni do otroka. Veseli jo, ko vidi otroka, kako se trudi s presrčnim objemanjem mater naginiti k popustljivosti, ali kako se trudi, da bi sè svojimi malimi ročicami odprl materino roko. — Enako postopa z nami Gospod Bog. Dopade mu, ko vidi, da mu sè stanovitno molitvijo dajemo lepe dokaze vere, zaupanja, ponižnosti, pokorščine in ljubezni. Vse to Gospoda nagiba, da za nekaj časa drži svojo roko zaprto in jo nam pozneje tembolj na široko odpre.

b) Bog odlaša uslišati naše prošnje tudi iz tega nagiba, ker čaka ugodnišega trenutka, ko nam bo stvar koristna, dočim nam bi lahko zdaj bila v škodo. Podobno odklanja zdravnik mrzličnemu bolniku vino ali pivo, naj ima še tako koprnjenje po njem, ker ve, da mu lahko povzroči smrt. Kjo je pa vročina ponehala in je bolnik iz nevarnosti, tedaj mu dovoli tudi to.

c) Bog odlaša ugoditi našim prošnjam tudi zato, da se učimo njegove dobrote bolj ceniti. Človek je že tak, da dobrine, katere hitro in brez truda doseže, podcenjuje in lahkomisljeno zapravlja. Manjšo vrednost ima denar, ki ste ga pridobili v igri, kaker tisti, ki so ga zaslužile žuljave roke. Če bi Bog na hip uslišal vsako našo prošnjo, bi malo cenili njegove darove in bi jih celo zlorabili v greh. Če pa mesece in mesece ali več let prosimo za kako milost in jo dosežemo, kako draga je v naših očeh in gledamo na to, da jo prav vporabimo.

d) Večkrat odlaša Bog spolniti naše prošnje tudi zato, da nas poskusi v čednosti, ali da kaznuje našo brezbriznost in mlačnost. Oziraje se na svojo površnost se moramo čuditi, da Bog sploh kedaj usliši naše molitve. Pri-

znati namreč moramo, da so naše molitve pogosto tako mrzle in tako navezane na posvetnost, da nas v živo zadevajo besede sv. Jakoba: „Prosite in ne prejmete zato, ker slabo prosite, da bi svojemu poželenju zadostili“ (Jak. 4, 3).

Če Bog odlaša uslišati te, tedaj se udaj popolnoma v božjo voljo in bodi gotov, da boš dosegel, kar prosiš, ako ne kmalu, pa pozneje, ko bo za te najboljše, a moliti moraš stanovitno. Ako bi te Bog v tisti reči na tem svetu ne hotel uslišati, s tem še ni nič zgubljenega, dvojno boš gotovo dosegel sè svojo stanovitnostjo v molitvi, namreč: ljubezen božjo in stanovitnost v dobrem — in to je veliko.

Zanemarjanje in opuščanje molitve — ovira stanovitne molitve.

Slabo je, če kedo zanemarja molitev, a še slabše je, če jo popolnoma opušča. Nesrečne so hiše in družine brez molitve. Pri njih se dan začenja in končava brez blagoslova. Kjer je molitev doma, tam gospodari Bog, kjer pa ni molitve, gospodari hudič, tam je kletev, tam iščemo zastonj Boga. Kjer pa ni Boga, ni veselja, ni sreče, ni blagoslova.

Prvi korak v pogubo je zanemarjenje molitve, drugi korak popolno opuščanje molitve, tretji korak nevera in zadnji večna tema onstran groba.

Kristjan brez molitve je to, kar plica brez perut, kar riba brez plavut.

Učen profesor se je peljal preko široke reke. Voda je bila mirna in vožnja prijetna. Učenjak sedeč v čolnu je zaničljivo vprašal brodarja: „Priatelj, ali veš kaj o modroslovju?“ „Ne“, odgovori brodar in marljivo obrača veslo. „Zgubil si četrtno svojega življenja,“ reče prezirljivo profesor. „Ali veš, kaj je zgodovina?“ „Ne vem,“ je bil brodarjev odgovor. „Zgubil si polovico svojega življenja,“ odvrne oholi profesor. „Ali veš kaj o zvezdah?“ „Ne vem,“ zamrmra preprosti čolnar. „O ti nesrečni človek, zgubil si tri četrtnine svojega življenja,“ vikne profesor in pomilovaje pogleduje nevednega moža. — Med tem je pa nastal vihar, čolnič je zašel v vrtinec, iz katerega ga ni mogoče spraviti. Zdaj pa skoči na noge brodar, se razkorači pred profesorjem in zavpije iz celega grla: „Gospod, ali znaš plavati?“ „Ne znam,“ zajeclja profesor. „Zgubil si celo svoje življenje,“ sikne čolnar, „če te ne rešijo te-le moje roke, ti vsa tvoja modrost in zgodovina in zvezde nič ne pomagajo!“ Zdajci zgrabi učenjaka, skoči ž njim v vodo in ga srečno postavi na suho. — Ali znaš plavati? Imenitno vprašanje, a treba ga je vzeti v duhovnem pomenu. Mi vsi se nahajamo v valovih človeškega življenja, kjer je vse polno vrtincev. Iz teh vrtincev nas reši dobro plavanje, to je stanovitna molitev. Zato pa gorje vsakemu, ki ne zna ali noče moliti. —

Široka je reka, ki nas loči od večnosti in če hočeš dospeti v srečno večnost, moraš znati dobro plavati, da te reka ne odnese navzdol v pogubo. Ne zanemarjaj torej svojih dolžnih molitev in tudi svojih pobožnosti ne opuščaj. Dnevi brez molitve so zgubljeni dnevi in prazni za nebesa.

Delo združeno z molitvijo — sredstvo stanovitne molitve.

Sv. Veronika je imela posebno veselje nad molitvijo, pri tem pa nikakor ni zanemarljalo dolžnosti svojega stanu. Bog je odkazal vsakemu človeku dvojno dolžnost: molitev in delo. Sv. Veronika je imela svoje roke pri delu, svoje srce pa pri Bogu. Na polju ni postajala, ne poslušala, kaj kramljajo drugi; pridno je delala in tiho premišljevala božje reči. Vsaka rožica jo je spomnila na nebeškega Očeta, ki jo je ustvaril; ko je slišala ptičice peti, se je od veselja, posolžila ker tako lepo Bogu hvalo pojo. Kedar je utegnila, je šla v samotni kraj in dokler so drugi sè slabimi pogovori častili, se je ona pogovarjala v molitvi z Bogom. (Kršč. Dev. str. 236.)

O nebeški lestvici, katero je videl očak Jakob v spanju, in po kateri so angelji božji gori in doli hodili, smo že pogosto slišali. Linški škof dr. Müller piše: Svetim angeljem enako stopajmo mi kvišku k Bogu, ne s telesom, temveč z dušo, to se zgodi v molitvi, zakaj molitev je povzdigovanje duše k Bogu in po molitvi stopajmo doli k delu in opravičilo, ki so nam naložena. Recimo na kratko: naša dolžnost je moliti in delati; to je volja božja, to je nam v zveličanje, to je v zdravje naši duši (Duh. lek. str. 31).

Delo in delavnost je pomoček, s katerim se ohranjuje telesno in tudi dušno zdravje ter čednost. Kedor dela, ne zajde lahko v hudobne misli in dela, saj za hudobijo ne najde časa. „Postopanje veliko hudega nauči,“ govori Bog po Sirahu (33, 29). Vir vnebovpijočih grehov, katere so delali prebivalci Sodome, je bila lenoba, kaker priča prerok Ezekijel (16, 49). „Vedno kaj delaj,“ piše sv. Jeronim, da te hudič ne najde brez dela.

Kogar prešinjajo take misli in taki nazori, on ne moli samo stanovitno, ampak on moli neprenehoma; s tem spolnuje voljo božjo, ki hoče, da molimo vsaki čas in nikedar ne odnehamo.

Moli, kaker da ti je danes umreti, delaj, kaker da moraš večno živeti.

Na ta način nam je mogoče stanovitno in vedno moliti. Opravljaj vsaki dan zvesto vse svoje molitve. Zjutraj napravi trdni sklep, da se boš varoval vsakega prostovoljnega greha; obudi dober namen, da hočeš vse delati in trpeti iz ljubezni do Boga. Ta sklep in dobri namen obnovi večkrat čez dan in imej odločno voljo Bogu v vsem dopasti. — Če ti je mogoče, pojdi tudi med tednom k sv. maši in če se ne zavedaš smrtnega greha, tudi k angeljski mizi, drugi čas pa porabi za delo in druge svoje dolžnosti in opravke.

To je vedna in stanovitna molitev za delavnega človeka, zlasti na kmetih; v mestih bi se dalo še kaj pridejati, recimo vsaki dan opraviti premišljevanje in duhovno branje ali kaj podobnega: obiskati presv. R. T., iti k litanijam itd. — Jako dobro pa storiš, če tu in tam mej delom, na potu, kedar ura bije, po noči, ako ne moreš spati, svoje misli na Boga obračaš in napraviš kak kratek srčni zdihljaj.

Sv. Alfonz Ligv. je v vseh svojih spisih posebno povdarjal molitev in duhovnikom priporočal, naj s pridiznice in v spovednici nobenega dobrega dela tako zelo ne priporočajo ko molitev.

Nobeno opravilo, nobeno delo vam ne bodi bolj pri srcu ko molitev. Noč in dan naj vam donijo po ušesih znane besede sv. Frančiška: „Priatelj božji ne more biti, kedor ni prijatelj molitve.“ Molitev je namreč začetek in konec vsega dobrega. Molitve v nebesih niso nič drugega, kakor nadaljevanje naših molitev na zemlji; čim lepše so bile tu, tem lepši bodo enkrat naši slavospevi v nebesih.

P. MAVRICIJ O. CAP.

Dober zgled tretjerednikov.

(Vodilo II. 8.)

v prvih sedmih paragrafih (§) drugega poglavja daje redovno Vodilo temeljna navodila, kako naj se tretjeredniki zatajujejo, ogibajo grešnih nevarnosti in si prizadevajo za krščansko popolnost. V naslednjih pa daje predpise za njihovo družinsko življenje, javno delovanje in urejuje njihovo razmerje in dolžnosti do redovne skupščine, do ubogih, bolnih in pokojnih. Takoj v § 8 ukazuje, da morajo tretjeredniki dajati lep zgled, gojiti in pospeševati pobožnost, podpirati dobro stvar in se ogibati branja slabih časopisov. To so zelo važne stvari. Sedaj bomo najprej razpravljali o lepem zgledu, katerega so tretjeredniki dolžni dajati. Razložili bomo: 1.) Zakaj so tretjeredniki dolžni dajati lep zgled, 2.) v čem naj tretjeredniki dajejo lep zgled.

1. Zakaj so tretjeredniki dolžni dajati lep zgled?

Dober zgled je za razvoj, napredek in ohranitev krščanskega življenja neobhodno potreben. Človek se navduši za krščansko čednost in sveto življenje ne toliko z lepimi besedami, ampak z lepim zgledom. Zato polaga Zveličar prav posebno važnost na dober zgled in ga toplo priporoča: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 5, 16). Ko je hotel Jezus apostole učiti čednost ponižnosti, jim ni napravil pridige o ponižnosti, ampak sam se je ponižal in jim umil noge, nato pa rekel: „Veste, kaj sem vam storil? ... Zgled sem vam namreč dal, da bi tudi vi tako delali, kakor sem jaz vam storil“ (Jan. 13, 12,—15). S temi besedami naroča Jezus vsakemu kristijanu, da mora svojemu bližnjemu dajati lep zgled. To je dolžnost za slehernega kristijana; nalaga jo Jezus Kristus sam.

Če pa je že vsak navaden kristijan dolžan dajati lep zgled, koliko bolj so to dolžni storiti še le tretjeredniki, ki so se s svojo redovno obljubo zavezali, da bodo zgledno živeli in s tem tudi druge spodbujali h krščanskemu življenju.

Dajati lep zgled je poklic tretjerednikov. Z lepim zgledom store lahko več dobrega, kaker če bi šli misijonarit med paganske narode. Kaj je lepšega, kaj je pri Bogu bolj zaslužljivega, kaker če kedo z lepim zgledom navdušuje in spodbuja bližnjega k dobremu, odvrča od hudega? Z dobrim zgledom lahko tretjeredniki več dosežejo, kaker najimenitniši misijonarji z njihovimi pridigami. Zato opominja sv. Pavel: „Vse pa storite brez mrmranja in prerekanja, da bote brez graje in preprosti božji otroci, brez madeža sredi hudobnega in popačenega ljudstva, med katerim svetite, kaker luči na svetu“ (Filip. 2, 15). Kaker razsvetljujejo zvezde na nebu temno noč in kažejo pot mornarjem na razburkanem morju, tako naj tudi tretjeredniki sè zglednim življenjem razsvetljujejo duševno temo grešnega, popačenega in hudobnega ljudstva.

Papež Leon XIII. je povdarjal, da so tretjeredniki dolžni dajati lep zgled. Ko je dne 12. aprila leta 1893. sprejel v avdijenci 4000 tretjerednikov, jih je nagovoril: „Prepričani smo, da bo delovanje tretjega reda zares močno in izdatno, ako bodo njegovi udje vsak na svojem mestu in od pravega duha prežeti med seboj tekmovali, da bi bili bližnjemu v spodbudo; sami dobro veste, da je bil ravno lep zgled serafinskega očeta njegova najzgovorniša in najizdatniša pridiga.“

Tudi svetni ljudje pričakujejo od tretjerednikov lepega zgleda. Z bistrim očesom jih opazujejo, kako se obnašajo in kaj delajo. Če opazijo na njih le majhino napako, jih že obsojajo in kažejo s prstom za njimi. Zato pa morajo tretjeredniki zelo paziti, da ne bodo nikomer dajali povoda, da bi o njih opravičeno slabo sodil. Kakršni so tretjeredniki, taka je potem tudi sodba o tretjem redu. Zato morajo tudi radi ugleda in časti tretjega reda dajati lep zled. Kedor bi sè slabim zgledom delal sramoto tretjemu redu, bi bilo boljše, da ne bi bil v tretjem redu.

2. V čem naj dajejo tretjeredniki lep zgled?

Redovno vodilo pravi, da so tretjeredniki dolžni dajati lep zgled predvsem v družinskem življenju. Z domačimi, s katerimi prebivajo skupaj pod eno streho, morajo živeti v miru in ljubezni. Paziti morajo, da se ne bodo z njimi prepirali ali pa živeli v sovraštvu. Svojim domačim morajo biti zgled ponižnosti in potrpežljivosti. Če jih kedo razžali ali pa z njimi surovo ravna, naj zatirajo jezo in nevoljo, da ne bodo morda komu dali z nepotrpežljivostjo slabega zgleda. Pa tudi v drugih stvareh, v prijaznosti, postrežljivosti, zmernosti v jedi in pijači, gorečnosti naj bodo svojim domačim v lep zgled.

Prvo mesto v družini imata oče in mati. Zgled očeta in matere je največjega pomena za celo družino, zlasti pa za otroke. Otrokom je že od narave prirojeno, da radi posnemajo vse ono, kar vidijo na svojih stariših. Če so stariši verni in pobožni, potrpežljivi in pohlevni, zmerni in varčni, se bodo tudi otroci navzeli teh čednosti, po besedah sv. Pavla: „Ako je korenina sveta, bodo svete tudi mladike“ (Rimlj. 11, 16). Če pa stariši v tem ali drugem oziru grešijo in dajejo slab zgled, je vse njihovo opominjevanje

in svarjenje brez uspeha. Besede mičejo, zgledi vlečejo. Za dobro vzgojo otrok je dober zgled starišev neobhodno potreben. Zato se morajo stariši, ki so v tretjem redu, prav posebno potruditi, da bodo sami zgledno živeli in na otroke blagodejno uplivali.

Za dobro vzgojo otrok pa še ne zadostuje samo lep zgled, ampak stariši morajo svoje otroke tudi naravnost navajati k pobožnemu in poštenemu življenju. Kaj pomaga, če gresta oče in mati vsako nedeljo h krščanskemu nauku in vsaki mesec k shodu tretjega reda, svoje otroke pa pustita, da hodijo namesto v cerkev v slabo tovarišijo, ki vse pokvari, kar stariši z lepim zgledom sezidajo. Kaj pomaga, če sta oče in mati še tako pobožna in pridna, če pa na otroke nič ne pazita in so otroci zaradi njunine nemarnosti brezumni, pokvarjeni in ničvredni. Nad takimi stariši se ljudje kaj radi spotikajo, češ oče in mati sta v tretjem redu, otroci pa niso nič prida. Ali bi ne bilo veliko lepše, če bi morali ljudje priznati in reči: oče in mati sta v tretjem redu, zato so tudi otroci pridni in pošteni, da se ne more nobenemu kaj slabega očitati. Veliko je vredno, če daje lep zgled vsak posamezen tretjerednik, več je vredno, če dajeta lep zgled oče in mati skupaj, največ pa je vredno, če daje lep zgled cela družina, cela hiša. Ako bi se v posameznih družinah ne samo stariši, ampak tudi otroci oklenili tretjega reda, potem bi take tretjeredne družine celi svoji okolici svetile z lepim zgledom.

Kaker v družinskem življenju, tako morajo tretjeredniki tudi zunaj domače hiše, bodisi v družbi, bodisi pri delu na polju ali v tovarni, bodisi v cerkvi ali kjerkoli dajati drugim lep zgled. Povsod in vselej se morajo zavedati, da so nekaj več ko navadni kristijani in da mora biti njihovo vedenje vzorno in zgledno. Bilo bi veliko pohujšanje, če bi se kateri tretjerednik izpozabil kedaj tako daleč, da bi vpričo drugih preklinjal, nesramno govoril ali drugače slab zgled dajal.

Prav posebno pa naj tretjeredniki pazijo na to, da bodo natančno in vestno izpolnjevali svoje stanovske dolžnosti. Vsa pobožnost in bogoljubnost je prazna, če pri tem zanemarjajo stanovske dolžnosti. Za tretjerednike še ni dosti, da radi molijo in se pridno ogibajo grehov, ampak morajo tudi radi in marljivo delati. Le taki tretjeredniki dajejo zares lep zgled, ki pridno molijo, zraven pa tudi pridno in marljivo delajo. Ljudje gledajo še bolj na delo, kaker pa na kaj družega. Zato se morajo tretjeredniki prav posebno potruditi, da bodo zmirom vestni pri delu in da bodo natančno izpolnjevali svoje stanovske dolžnosti. Potem bodo ljudje dobili spoštovanje do tretjerednikov in do tretjega reda.

* * *

Od dobrega ali slabega zgleda je odvisno, v kakšni luči bo tretji red pri ljudeh. Vzorno in neoporečno življenje tretjerednikov je najboljša obramba in najlepše priporočilo tretjega reda. Zato pa morajo tretjeredniki polagati veliko važnost na to, da bodo i domačim i drugim ljudem dajali dober zgled. To je za vsakega tretjerednika sveta dolžnost, od katerega ga ne more nihče oprostiti. Voditelj lahko oprosti tega ali onega, da mu ni treba nositi

škapulirja in pasu, moliti redovne molitve, prihajati k shodom, toda od dolžnosti dajati dober zgled, pa ne more oprostiti nikogar. Kar tiče lep zgled, se ne more nihče izgovarjati z boleznijo ali z uboštvom ali z nevednostjo, pri vsaki priliki in v slehnem slučaju lahko daje tretjerednik lep zgled. Vsakemu kristijan, zlasti pa vsakemu tretjeredniku veljajo besede sv. Pavla, ki pravi: „Bodi zgled vernikom v besedi, v vedenju, v ljubezni, v duhu, v veri, v čistosti . . . Pazi nase in na nauk; stanoviten bodi v tem. Če namreč to storiš, boš zveličal sebe in tiste, ki te (vidijo in) poslušajo“ (1. Tim. 4, 12—16).

P. MARIJAN.

Odpustek na smrtno uro.

a popolni odpustek moremo dobiti: 1. s posredovanjem duhovnika, ki s papeževim pooblastilom podeli za smrt bolnim navadno po prejetih sv. zakramentih za umirajoče, apostolski ali papežev blagoslov. S tem blagoslovom je združen popolni odpustek, katerega je pa deležen šele na smrtno uro. Pogoji za zadobljenje tega odpustka so sledeči:

- a) Sv. spoved in sv. obhajilo, ako jih je prejeti mogoče.
- b) Bolnik naj izgovori presv. ime Jezus, ako tega ne more, velja, če je izgovori vsaj v srcu. Če ni mogoče prejeti sv. zakramentov, naj izgovori ime Jezus skesanega srca.
- c) Smrt je treba udano v božjo voljo sprejeti ko pokoro za storjene grehe.

2. Tudi brez duhovnikovega posredovanja:

- a) vse redovne osebe, (k tem spadajo tudi tretjeredniki); b) oni, ki so v življenju večkrat obujali tri božje čednosti; c) vsi, ki so pogosto v življenju na pomoč klicali ime Jezusovo; d) tisti, ki imajo ob smrti pri sebi v rokah ali na vratu, ali vsaj v svoji izbi n. pr. na zidu ali pred seboj sveto stvar, blagoslovljeno s papeževimi odpustki, rožni venec, križ za smrtno uro, kako svetinjico ali kip; e) udje po cerkvenih pravilih ustanovljenih bratovščin in kongregacij. Točniše o tem določajo njihova pravila.

Ker dohiti marisikatore nagla smrt, ne da bi mogli izpolniti navadne pogoje za ta odpustek, je določil papež Pij X. dne 9. marca 1904, da je mogoče dobiti odpustek za smrtno uro, ako enkrat v življenju, katerikoli dan po vredni sv. spovedi in sv. obhajilu s pravo ljubeznijo do Boga opravi sledečo molitev:

„Gospod, moj Bog, iz tvoje roke sprejemem že zdaj udano in radovoljno kakršnokoli smrt, sè vsemi njenimi stiskami, trpljenjem in bolečinami, kaker bo tebi všeč.“

Tega odpustka ne zgubi, kedor morda po nesreči v kak smrtni greh pade, samo, ako se zopet z Bogom spravi in ako je ob smrtni uri v milosti božji.

Odpustek za smrtno uro moremo torej dobiti na različne načine, vendar pa samo enkrat in ako nisi morda naredil takoimenovanega junaškega dejanja ljubezni, dobiti ga moremo za se, ne pa za duše v vicah.

Kako veliko milost nam ponuja sv. Cerkev s podeljenjem odpustka za smrtno uro! Tako naj dobi kristjan zadnji čas svojega življenja odpuščenje vseh časnih kazni za grehe, za katere še nismo zadostili in kateri nam še niso odpuščeni.

P. MARIJAN.

Odpustki sv. križevega pota.

za sv. križev pot so podeljeni vsi oni odpustki, katere moremo dobiti, ako bi osebno obiskali v Jeruzalemu dotična sveta mesta. Posamezno je več popolnih in mnogo nepopolnih odpustkov. Vse pa lahko darujemo dušam v vicah.

Popolne odpustke je mogoče dobiti samo enkrat na dan, nepopolne pa kolikerkrat opraviš sv. križev pot.

Pogoji so: stan milosti božje in namen odpustke dobiti. Razen teh pogojev treba izpolniti še sledeče:

1. Stopati je treba od ene postaje do druge. Treba se je toraj premikati, koliker dopušča množica vernih, ki križev pot opravljajo in tesnost prostora, pa ni ravno potrebno, da bi morali pred vsako postajo poklekniti.

Pri skupni očitni pobožnosti križevega pota je premikanje od postaje do postaje brez motenja in nereda skorej nemogoče. V tem slučaju zadostuje, ako gre duhovnik z dvema strežnikoma ali s pevci od ene postaje do druge in pri vsaki navadne molitve posebej opravi, verni pa ostanejo na svojih mestih in odgovarjajo na molitve. — Sv. Leonard Portomavriški svetuje, naj se verni proti posameznim postajam obrnejo in vsakikrat z duhovnikom pokleknejo in vstanejo. V nekaterih škofijah je dopuščeno, da duhovnik sam kar s pridiznice glasno moli za vsako postajo; tedaj se za odpustke navadno zahteva, da duhovnik in verni na svojih mestih vstajajo in poklekujejo.

V molitevnica redovnih družin, kjer se samostanska družina zavoljo tesnosti prostora ne more skupno od postaje do postaje pomikati, zadostuje, da hodi samo ena oseba od postaje do postaje in pri vsaki navadne molitve opravi. Svetovali bi pa, naj vsaka redovna oseba z ono, ki naprej moli, za vsako postajo na svojem mestu poklekne in vstane.

Molitve križevega pota ne smemo s kakimi posvetnimi opravili in deli preveč pretrgati. Kratko pretrganje iz pametnega uzroka pa ne zapreči odpustkov. Nasprotno pa smemo druge pobožnosti mej tem opraviti, n. pr. sv. križev pot pretrgati, da opravimo z drugimi popoldansko pobožnost, da pristopimo k sv. spovedi, k sv. obhajilu, da poslušamo pridigo ali da smo pri sv. maši, samo da ne zapustimo kraja, v katerem je sv. križev pot.

2. Slednjič je treba pri opravljanju sv. križevega pota Kristusovo trpljenje preiščevati, četudi le kratko. Zapovedano ni preiščevati skrivnosti, ki nam jo predočuje dotična postaja, ampak zadostuje, da preiščujemo karkoli iz Kristusovega trpljenja. Sv. Leonard Portomavriški pravi glede tega: „Kedor bi pri pobožnosti celega križevega pota preiščeval tudi samo eno postajo, bi zadobil odpustke.“ Kedor bi bil n. pr. pri eni skrivnosti trpljenja posebno ginjen in pobožen, lahko isto preiščevanje nadaljuje tudi pri naslednjih postajah, zlasti ako sv. križev pot sam opravlja. Preprostim kristjanom, ki niso vajeni preiščevati, zadostuje, kaker pravi sv. Leonard Portomavriški, če samo vedo, da predstavljajo križi ali podobe one svete kraje, kjer je Sin božji iz ljubezni do nas tako britko trpel in ako se pri tem preudarjanju ali predstavljanju prizadevajo obuditi v srcu sočutje s trpečim Odrešenikom, koliker jim njihova zmožnost dopušča.

Ustne molitve pri posameznih postajah, ali v začetku in na koncu križevega pota, ki se navadno opravljajo, so sicer hvalevredne ali za zadobljenje odpustkov niso potrebne.

Križev pot s takozvanim postajnim križem.

Kedor je resnično zadržan opraviti križev pot v cerkvi ali kjer je postavljen, lahko dobi odpustke križevega pota, ako drži v rokah posebej za to blagoslovljen križ in ako skesanega srca, t. j. v stanu milosti božje izmoli 20 krat Očenaš, Zdrava Marija in Slava Očetu. N. pr. kedor more ob nedeljah biti v cerkvi pri službi božji, ne more pa zavoljo velike oddaljenosti potem več v cerkev priti, da bi opravil sv. križev pot, more dobiti odpustke križevega pota s postajnim križem v roki, če zmoli 20 očenašev, zdravamarij in slava Očetu. Ako se kateri ud redovne družine sicer vdeležuje skupnih pobožnosti, nima pa časa obiskati križev pot, more dobiti odpustke, če izmoli s postajnim križem v roki predpisanih 20 očenašev itd. Ta olajšava je prav ugodna n. pr. bolnikom, mornarjem in drugim. Ako bi bilo pa v teh slučajih mogoče, ne da bi druge motil, mej sv. mašo itd. za vsako postajo vsaj vstati in poklekniti, tedaj bi seveda moral tako križev pot opraviti in preiščevati Kristusovo trpljenje.

Imenovanih 20 očenašev, zdravamarij in slava Očetu je treba ustmeno izmoliti. Prvih 14 naj izmoli namesto obiskanja 14. postaj, 5 v čast sv. peterih ran in enega po namenu sv. Očeta.

Ako je zadržanih več oseb, ki želijo opraviti skupno sv. križev pot in dobiti odpustke, tedaj zadostuje, ako ima v roki ena izmed teh postajni križ, ki je bil za njo blagoslovljen, in z drugimi skupno pobožno opravi predpisane molitve.

Oblast blagoslavlja križe na postajne odpustke imajo predstojniki samostanov frančiškanskega reda, pa tudi oni gospodje, ki so zapisani v frančiškansko misijonsko družbo in njena pravila izpolnjujejo.

P. ADOLF ČADEŽ.

Spomini iz misijonskega življenja.

(Dalje.)

sredo smo se peljali na princijske otoke. Na enem izmed teh, na otoku Halki, kjer smo izstopili, ima grški razkolni patrijarh svojo gimnazijo za gojence svojega duhovskega stanu. Novo poslopje je na krasnem prostoru. Doma ni bilo profesorjev in tudi le prav malo gojencev, ki so nosili svojo duhovsko obleko; bile so ravno počitnice. Ogledati smo mogli le učne prostore in nekaj učnih knjig, iz katerih se je dalo posneti, da se učijo razen navadnih predmetov tudi latinščine in starogrščine. Starogrščina je za olikanega Grka neobhodno potrebna, ker brez nje ne more novogrščine pravilno pisati.

Z otoka Halki smo šli na Prinkip. G. nadškof je bil že precej utrujen in si je ogledal samo mesto, potem je naju v našem samostanu počakal. Z monsinjorom dr. Šaričem pa sva otok nekoliko bolj ogledala, vendar pa po mojem mnenju še premalo. Imeli smo za ta izlet veliko premalo časa.

Drugi dan, menda je bil četrtek, sta šla gospoda na Bospor. Za ta izlet, ki je gotovo eden izmed najprijetnejših, je treba celega dne. Iz Carigrada se odpelje okrog osme ure z malim parnikom, ki vozi prav polagoma do Črnega morja in obstoji v vsakem večjem kraju. Sè seboj je treba vzeti nekaj živil, ker na teh malih parnikih ni mogoče dobiti nobene jedi in ne pijače. Ladja se vrne v mesto še le popoldne okrog tretje ure. Kedor ostane kak teden v Carigradu in dan za dnevom ogleduje njegove znamenitosti, je nazadnje popolnoma utrujen, s tem izletom na Bospor se pa zopet odpočije. Na krovu ladje mirno sedi, lahek pih vetra ga hladi, na ladji opazuje izletnike iz mesta, ljudi razne vrste in raznih narodnosti, na obeh straneh morske ožine gleda na precej strmem obrežju vedno zelene gozdove južnih krajev, tik ob morju pa krasne vile in palače, na več krajih najmodernejše trdnjave in velike topove, na kakih treh razvaline utrdeb iz starodavnih časov, mej tem pa srečava vsaki trenutek trgovske ladje, ki vozijo zlasti žito in petrolej z Ruskega. Vožnja po Bosporu ni prav nič manj zanimiva, kaker sprehodi po starodavnem Štambulu. Kedorkoli ostane več dni v Carigradu, naj nikari ne opusti tega izleta, posebno še zato ne, ker pri tem ni nobenega napora in prav malo stane, namreč samo vožnja in kar človek sè seboj vzame, da mirno sedeč na ladji povžije.

Ta drugi teden smo se s hrvaškimi gospodi izvrstno razumeli. Političnih pogovorov nismo več imeli, jaz Bedekerja iz previdnosti nisem več omenil, kar je milostljivi g. nadškof trdil, mu jaz nisem več ugovarjal, ker beseda škof pomeni nadzornik in nadzornik mora vedno prav imeti. G. nadškof je to kmalu zapazil in parkrat opomnil rekoč: Pretekli teden smo se boljše pogovorili. Kaker se vzame, sem mu odvrnil.

Nesreča pa je vender le hotela, drugače res ne morem reči in tega je priča monsinjor dr. Šarič, da sva z g. nadškofom ravno za slovo prav grdo skupaj zadelala.

Iz dvojnega namena se je g. nadškof delj časa mudil v Carigradu: študiral je namreč cerkev sv. Zofije, ker je nameraval postaviti v Sarajevem prav enako cerkev, seveda nekoliko manjšo; želel je pa tudi v istem mestu vpeljati za stare zapuščene ljudi pred kratkem ustanovljeno francosko družbo „Malih sester za uboge,“ ki so že nekaj let imele veliko hišo v Carigradu.

Predzadnji dan, predno sta se gospoda ločila od Carigrada, sta se gospoda oglasila ob dveh, kaker navadno. Ali veste, kje je zavod Malih sester za uboge, me vpraša g. nadškof. Dobro vem, ker hodim tja spovedovat. Ali so te sestre v bližini? Ne, prav daleč so, popolnoma zunaj mesta. Dobro, bomo pa vzeli voz, pravi g. nadškof.

Med pogovorom smo prišli do kraja, kjer čakajo vozniki. Opomnil sem prav dostojno g. nadškofa, da voznik skorej gotovo ne bo vedel, kje so te Male sestre. Voznik v takem svetovnem mestu, kaker je Carigrad, mora take stvari vedeti, drugače ne more postreči tujcem, se odreže g. nadškof. Dvojim, ker te sestre so zunaj mesta. G. nadškof se noče več ozirati na moj ugovor, temuč se obrne na najbližnjega voznika in reče: Male sestre za uboge! Voznik ga debelo pogleda in močno pokima. Kaker smo že enkrat omenili, je kimanje v vzhodnih krajih znamenje zanikanja. Vidite, milostljivi, pravim jaz g. nadškofu, da voznik ne ve. Kako morete to reči, saj sem ga vprašal in on mi je prikimal, me nevoljno zavrne g. nadškof. On je ravno dal znamenje, da ne ve za Male sestre, odgovorim odločno jaz. Ne bodite zopet čudni, odvrne glasno gospod in ob enem že hiti na voz. Ker sem pa jaz še vedno ugovarjal, zakliče še enkrat vozniku: Male sestre za uboge! Voznik zopet počasi in globoko pokima. Prosim prav lepo, potrpite malo, pravim jaz, voznik daje znamenje, da za Male sestre nič ne ve. G. nadškof me na ta ugovor še pogleda ne. Ker oba gospoda že sedita na vozu, prisedem še jaz in hočem z roko pokazati vozniku, kam naj zavije, toda gospod me prime za roko in jezno reče: Pustite voznika pri miru! Ob enem zamahne vozniku z roko rekoč: Hajdi! Voznik pažene konje ne meneč se za goste v vozu in za njih prepir. Jaz se še enkrat obrnem na g. nadškofa, pa me noče ne videti, ne slišati; monsinjor dr. Šarič pa tudi ni imel veselja vmešavati se v prepir.

G. nadškof je molčal in gledal na desno, jaz sem molčal in gledal na levo, voznik pa je podil konje in se ni več zmenil za nas. Šli smo po glavni cesti naprej v smeri, v kateri so stali konji, ko smo se vsedli na voz t. j. v ravno nasprotni smeri od tiste, kamer smo želeli priti. Mislil sem že prijeti voznika za ramo, da bi bil toliko obstal, da bi bil jaz z voza skočil, pa bal sem se, da me bo gospod zopet prijel za roko in voznik in ljudje na cesti bodo mislili, da se jaz ustavljam gospodu ali da me on hoče sè silo odpejlati in gospod bo prišel v še večjo neprijetnost. Prepustil sem celo zadevo slepi sreči.

Po približno eni uri smo prišli iz mesta; hiše, nasadi, vrtovi so prenehali in cesta je postala slaba in zapuščena. Ker voznik ni vedel več, kam naj krene, je mirno obstal in še nazaj ni hotel pogledati, ker je bil že enkrat videl, kako hudega gospoda da vozi. Gospod parkrat pogleda na desno in na levo, toda tukaj ni bilo nobene hiše in nobene ne male ne velike sestre. Jezno se vzdigne v vozu in začne kričati nad voznikom: Male sestre za uboge! Voznik pogleda nazaj, gospod mu zopet kriči: Male sestre! Voznik kima, gospod pa vpije meneč, da se Turek norčuje. Bila sta oba v zmoti, samo, da je bil eden hitre, drugi pa lene narave. Eden se jezi, drugi pa malomarno gleda, kaker da misliti ni njegova stvar. Bila je prava komedija, prava burka na sredi ceste, seveda na račun trmoglavega sarajevskega gospoda. Nesreča pa je imela to dobro stran, da je imela samo enega gledavca namreč dr. Šariča, ki je po mojem mnenju privoščil, da se je njegov trmasti g. župnik od prejšnjega tedna enkrat tako vjel, da ni več mogel ne naprej, ne nazaj. Jaz sem namenoma gledal v stran, kaker poprej moj sosed v vozu, ki mi na moje ugovore ni hotel več odgovarjati. Nisem maral videti ne jeznega gospoda, ki je vpil, ne lenega Turka, ki je molčal in kimal. Ko je bilo vozniku vpitja dovolj, je mirno potegnil uro iz žepa in povzdignil prst po koncu. To znamenje smo vsi razumeli. Vozil sem eno uro, plačaj in pojdi, kamer hočeš!

Tu se je gospod moral obrniti na me. Že sem mislil odgovoriti, da voznik vse ve in da naj njega vpraša. Če bi bil imel pred seboj g. župnika, kaker prejšnji teden, bi mu bil prav gotovo tako odgovoril, toda ker sem imel pred seboj g. nadškofa, sem vozniku mirno pokazal ravno isto cesto nazaj, po kateri smo bili prišli. Dobro pol ure smo vozili po stari cesti, na to sem položil roko vozniku na levo ramo in zavili smo na levo, na to na desno ramo in smo krenili na desno in tako naprej. Po preteku debele ure smo prišli do velikega novega poslopja in takrat sem rekel: Male sestre za uboge.

Celo pot nazaj zopet nihče ni besede zinil. Jaz sem bil na videz miren, Turek zadovoljen, ker je vozil dve uri mesto ene, g. nadškof je bil tih, ker se je po pravici sam na se jezil.

Ta dan drugače zgovornemu gospodu jezik ni hotel teči. Le s težavo je zvečer rekel: Kaj ne, da boste veseli, ko bova v kratkem odšla. Kaj sem na to visokemu gospodu odgovoril, se ne spominjam. Dobro pa vem, da se je g. nadškof kasneje na svojega planinskega Hrvata v Carigradu še večkrat spominjal, ker se je podpisaval vsakikrat, kedar mi je monsijor dr. Šarič poslal kako razglednico, ali je pa vsaj pozdrave pošiljal. Ker mi je petletno vjetništvo pretrgalo skorej vse dopisovanje, se je pretrgalo tudi sè Sarajevim.

G. nadškof dr. Stadler je umrl kmalu po vojski, na njegovo mesto kot nadškof verhbosenski pa je prišel monsijor dr. Šarič, ki se gotovo še spominja na gori opisane dogodke v Carigradu.

Nevarnosti v Carigradu.

Kedor bere naše Spomine iz misijonskega življenja, bo nehote vprašal: Ali pa ni bilo nevarno stikati po Carigradu po raznih kotih mej Turki, včasih še celo po noči. Po pravici povem, da na nevarnosti v začetku sploh nisem mislil in kedar so me domači na nje opozarjali, sem bil mnenja, da nima nihče vzroka ne dobička po življenju streči človeku, ki nima denarja, ki nikomer nič noče in vsakega v miru pusti. Toda sčasoma sem se prepričal, da je v Carigradu veliko nevarnosti za katoliškega misijonarja, če ne za denar, ki ga redovnik nima, pa za življenje, ki ga lahko izgubi. Koliker delj časa sem živel mej Turki, toliko bolj oprezen sem postajal, ker sem nevarnosti vedno bolj spoznaval. Človek pride večkrat in prav nenadoma v resno nevarnost, ko je prav nič ne sluti. Omeniti hočem le nekatere nevarnosti, v katere sem bil naletel.

V primorskih mestih so izleti v čolnu po morju najprijetnejši. V Carigradu se za malo par prepelješ mimo Zlatega roga v Štambulj ali skozi Bospor v Malo Azijo, ali pa iz mesta v bližnjo okolico. V pristanišču vedno lahko vidiš v čolnih posamezne izletnike in večje družbe. Toda vožnja v čolnu že v pristanišču med parniki, ki prihajajo in odhajajo, ni vedno brez nevarnosti. Vsak večji parnik ima na zadnjem koncu z velikimi črkami napisano kar v dveh jezikih t. j. v jeziku, katerega govore na parniku in v angleščini: Pazite na propeler! t. j. pazite na vijak, vreteno, ki goni ladjo in pri tem hude valove dela. Če pride čoln ali mala ladjica preblizu propelerja, se prevrne.

Pred dobrimi sto leti, ko so začeli rabiti moč pare, so imeli parniki po dve kolesi, na vsaki strani ladje eno; ti ste jo gonili. Dvoje koles pa je imelo to pomanjkljivost, da je eno večkrat močnejše prijemalo kaker drugo, n. pr. če je veter vlekel, če je ladja prišla v morski tok, tedaj se je parnik nagnil in ni več plul v ravni črti. To je bil vzrok, da se parnik dolgo let ni mogel vdomačiti.

Pred sto leti (l. 1827.) je pa znašel Čeh Jožef Reselj (Ressel) propeler, vijak. Mislil je, kako bi bilo mogoče ladjo goniti s pomočjo vijaka. Kaker se vijak zavrti v les in se naprej pomika, ravno tako bi bilo mogoče vijak zavrtati v vodo in ladjo naprej pomikati. Napravil je torej velik vijak na koncu ladje pod vodo, katerega je gnala para, toda vijak v začetku ni hotel gnati ladje. K sreči pa se je ta vijak od silne moči polomil in glejte, ostanek vijaka je začel gnati ladjo; iznajdba je bila gotova.

Temu ostanku vijaka so narodi večinoma dali latinsko ime propeler t. j. po naše poganjač. Čehi in Nemci mu pravijo šraub, pri nas mu pa pravijo vijak. Propeler, vijak, ima zdaj obliko dveh peruti, dveh vesli, ki se silno močjo vrtata v vodo in gonita ladjo.

Jožef Reselj, izumitelj propelerja, ki je v resnici vpeljal parnik na morje, je umrl skorej sedemdeset let star v Ljubljani l. 1857. Po njem je imenovana v našem stolnem mestu ena najlepših cest Reseljeva sesta, pokopan je pa

na starem pokopavališču pri sv. Krištofu, kjer ima lep grobni spominik iz marmorja in s češkim napisom.

Kmalu, po prihodu v Carigrad, sem najel čoln, da bi se prepeljal čez morje v Hajdar paša, ki je na azijski strani. Bilo je po zimi, to je v času, ki ni pripraven za take izlete, ker po zimi je morje vedno nekoliko razburkano. Čolnar, močan mož, pa je bil vendarle takoj pripravljen, da me prepelje na drugo stran, če tudi je bilo morje nemirno, samo da bi nekaj zaslužil.

Komaj sva bila s čolnom par sto metrov od suhe zemlje, približno v sredini morske ožine, v najmočnejšem morskem toku, kar nama na ovinku nenadoma nasproti pride velik parnik iz Črnega morja. Čolnar napne vse moči in krene v stran, ker je nevarnost bila, da bi naju ladja povozila. Čolnarju se posreči izogniti se, toda že čez par trenutkov sva v bližini nevarnega vijaka. Grozno se nama bliščijo nasproti debele svarilne črke: Pazite na propeler! Jaz pograbim z obema rokama klopico, na kateri sem sedel in gledam, kaj se bo zgodilo. Čolnar vpije iz celega grla, napenja vse moči in vesla, kar le more, da bi se izognil vijaku. Ljudje na ladji, ki so naju opazili, mahajo z rokami in gledajo, kaj se bo zgodilo s čolničkom in z nama. Če bo propeler zadel čoln, ga bo razbil in potopil, midva se bova pa borila z morjem in smrtjo. Jaz k sreči še vedel nisem, v kaki veliki nevarnosti sem. Ne da bi bil kesanje obudil in se Bogu priporočil, sem le ljudi na ladji opazoval, ki so vpili in z rokami mahali.

Velika ladja je hitro in mirno mimo naju zdrsnila, vijak naju ni dosegel, pa manjkalo je le par metrov. Ladja in vijak pa naredita za seboj veliko valovje. Čolnar potegne k sebi obe vesli in zdrkne prav na dno čolna; tako nastane ravnotežje čolnička veliko večje, val naju vzdigne visoko in takoj zopet vrže v prepad. Vrh vala pluskne v čoln, oba sva na mah do kože premočena, čolniček pleše kaker orehova lupina, toda prevrne se ne. Ljudje na parniku se pomirijo, ko vidijo, da sva iz nevarnosti, če tudi sva mokra in se premetavava brez usmiljenja po valovih. Pa tudi midva sva bila zadovoljna, ker sva srečno prišla mimo propelerja, če tudi z mokro kožo.

Zdaj nisem več želel peljati se naprej na azijsko stran; mignil sem čolnarju, naj me pelje domov, ker biti do kože moker po zimi, če tudi v Carigradu, ni prijetno.

Ko sem kasneje ta dogodek drugim pripovedoval, sem zvedel, da sem imel res srečo v nesreči, ker v taki nevarnosti se je ponesrečil že mariskateri čolniček in da parniki ne svarijo brez potrebe: Pazite na propeler!

Drugikrat me je spravilo v nevarnost grško vstajenje o veliki noči l. 1905.

Naši velikonočni prazniki so bili že minuli, grški so se pa šele dobro začeli, ker so Grki s koledarjem dva tedna za nami. Rad bi bil videl grško vstajenje, zato rečem svojemu predstojniku, če bi bilo to mogoče? O, prav lahko, mi odgovori, toda nikomer ni svetovati, da bi šel gledat grško procesijo, ker se tam vedno nesreče gode. — Bom že pazil, pravim, da se mi ne bo kaj hudega prigodilo, samo dovolite mi, da smem iti pogledat. Pojdite, toda preblizu ne hodite in bodite zelo oprezni, mi odvrne dobri pater.

Poizvedel sem, kedaj bo v bližnji veliki grški cerkvi vstajenje in po katerih cestah bo šla procesija. Ker so me tako zelo opominjali na nevarnost, sem skrbno iskal prostora, od koder bi mogel varno opazovati mimo idočo procesijo.

Čudno se mi je zdelo, da so bile ceste in ulice, kjer je imela iti procesija, zelo prazne; videti ni bilo ne ljudi ne vozov. Okna v vseh nadstropjih, vse trgovine, vse izložbe, vsa vežna in druga vrata so bila sè zapahi skrbno zaprta, kaker pred bližajočo se nevihto. Ko ogledujem prostrano cesto, zapazim hišna vrata, ki so imela nad seboj velik pomol. Do hišnih vrat so bile tri stopnice, v enem kotu pri zaprtih vratih je stal čedno oblečen gospod, drugi kotichek je bil še prazen in tega sem se jaz polastil. Pozdravil sem tujega gospoda; na vse strani sva bila zavarovana, na levo in na desno, zgoraj in od spodaj. Ob enem sva imela lep pregled na široko cesto in na prostor pred nama, ker sva stala skorej pol metra nad cesto.

Bilo je okrog devete ure dopoldne, sonce je močno pripekalo, zvonovi so zvonili na vse pretege. Pri Grkih namreč ne zvonijo ubrano, kaker pri nas, temuč vse povprek. Na koncu široke ceste se prikaže velika množica samih moških; prerivajo se, z rokami mahajo, vpijejo, kaker kaki demonstranti na cesti ali delavci pred tovarno, kedar štrajkajo. Cela neurejena množica se počasi približuje.

Naprej gresta dve ali tri vrste mož, v rokah nosijo (menda samo za take slavnosti prirejene) puške z velikim kalibrom, rekel bi, neke vrste možnarje. Za temi se prerivajo drugi, bilo jih je kakih dvajset. Ti nosijo na visokih drogovih pozlačene in posrebrene kipe svetnikov, pa tudi križe, toda brez banderov. Za možmi gre duhovščina v velikih plaščih, pa tudi brez vsakega reda. Na to nese šest do osem mož velik ležek kip od smrti vstalega Zveličarja, toda ne na ramah, temuč imajo ga na vrveh in ga drže prav nizko. Duhovščina poje brez knjig, drugi se prerivajo in vpijejo, vsi pa so pokriti. Ženske ni videti prav nobene in otrok tudi ne. Strelci streljajo neprenehoma, včasih posamezni, večinoma pa na mah vsi skupaj in sicer v zrak.

Po vsakem strelu, posebno pa še po skupnih streljih, se sliši ropot peska in zdrobljenega kamenja po bližnjih strehah in po ulici. Zdaj sem vedel, zakaj so bile ceste, po katerih je šla procesija, prazne, okna in hiše zaprte in zakaj so mi domači branili iti gledat grško vstajenje.

Vsakikrat, kedar so strelci dvignili strelno orodje kvišku in se pripravili na streljanje, je moj tovariš v drugem kotu začel cviliti kaker psiček, katerega je kamen že zadel. Pokril si je obraz s pokrivalom, da bi ne videl smrti pred seboj in nabasanih cevi, ki so jih namerili skorej naravnost proti nama. Pa tudi jaz sem se stiskal v svoj kotichek in pobožno zdihoval in klical sveta imena na pomoč — ne iz ljubezni do vstalega Zveličarja, temuč iz strahu pred kamenjem, s katerim so bile nabasane grške puške, da je hujše pokalo. Ko so strelci vstrelili, so oddali izstreljene puške drugim v roke, ti so jim pa dali druge že nabite, da so mogli bolj hitro streljati.

V prostoru pred procesijo sva bila midva menda edina gledalca procesije; padla sva bila takorekoč v past, in nisva imela časa zbežati. Previdni

domačini so odpirali okna in vrata potem, ko so strelci mimo odšli in so procesijo gledali od zadaj.

Ko so bili strelci mimo mene odkorakali, nisem imel nobenega veselja opazovati sveta znamenja, ne duhovščine, ne kipa od smrti vstalega Zveličarja, temuč sem čutil samo veselje, da sem bil iz nevarnosti. Še potem, ko je bila množica mimo odšla, se mi je še vedno zdelo, da slišim rožljanje kamenja po široki cesti, kaker da bi toča bila, streljanje pa je še v resnici odmevalo iz ulic, po katerih se je procesija pomikala. Tako grško vstajenje je prava bitka in ni brez ranjenih. Drugi dan so listi prinesli poročila, da je bilo samo pri tej procesiji obstreljenih nekaj strelcev še več pa drugih, ki so po nesreči mimo prišli po cesti, ki za to grško procesijo niso vedeli, ali pa so se premalo varovali.

Ta grška procesija nam kaže, kam pride cerkev, ki se loči od vrhovnega poglavarja in kakšni so nasledki, če v cerkvi odločuje ljudska volja, kaker je to vpeljano pri grški cerkvi.

Ni čuda, da turška oblast dopušča grške procesije, ker Mahomedanom živo pridigujejo: Glejte, taki so kristjani in take so njih procesije! Veliko slabejši so, kaker pa mi!

P. MAVRICIJ O. CAP.

Kratka zgodovina tretjega reda.

Na čudovit način vlada Bog svojo Cerkev. Kedar se ljudje le preveč potopijo v posvetne skrbi in začno pešati v veri in krščanskem življenju, tedaj pošlje Bog človeštvu velike može, ki pomagajo veri zopet do veljave in ogrejejo človeška srca za krepostno in sveto življenje. Tako je Bog v 13. stoletju poslal sv. Frančiška. Po njem in z njegovim sodelovanjem je hotel prenoviti versko in družabno življenje tedanjega časa. Sv. Frančišek je bil orodje božje Previdnosti. Zato se je pri vseh njegovih delih in podjetjih očitno razodeval božji blagoslov, o čemer nam priča tudi zgodovina njegovega tretjega reda. Tretji red se je skromno začel, pa se je hitro širil po krščanskem svetu ter je povsod donašal in donaša še dandenes mnogo koristi v verskem in navnem oziru. Poglejmo, kako je tretji red nastal, kako se je širil, kakšna je bila njegova usoda tekom stoletji in kaj je storil dobrega za človeštvo.

1. Ustanovitev tretjega reda.

Z apostolsko gorečnostjo je sv. Frančisek prepotoval mesta, trge in vasi ter je povsod oznanjeval pokoro. Njegove pridige so ljudstvo globoko genile;

spreobrnile so marisikaterega grešnika, navdušile marisikaterega mlačnega in potrdile mnoge pravične. Od vseh strani so prihajali k njemu možje in žene, mladeniči in dekleta ter se izročali njegovemu duhovnemu vodstvu. Vseh seveda ni mogel sprejeti v samostan. Pač pa se je začel baviti z mislijo, da bi ustanovil za svetne ljudi poseben red, v katerega bodo mogli stopiti vsi kristjani brez razlike stanu in spola.

Neki čudežen dogodek je njegov načrt še pospešil. Bilo je v Alvianu, majhnem trgu blizu Firenc. Hotel je na glavnem trgu pridigati. Ni pa mogel začeti, ker so lastavice tako žvrgolele, da se niso njegove besede nikamer slišale. Nekaj časa je čakal, potem je pa nagovoril lastavice rekoč: „Moje sestrice lastavice! Zdi se mi, da bi zdaj že bil čas, da pridem tudi jaz do besede. Ve ste že dovolj govorile. Poslušajte zdaj božjo besedo in bodite tiho, dokler bom jaz pridigal.“ In glej, lastavice ga res slušajo. Utihnejo in so mirne, da sv. Frančišek konča svojo pridigo. Ko so ljudje to videli, so bili tako navdušeni za sv. Frančiška, da so se mu hoteli skorej vsi pridružiti. Tedaj jim je sv. Frančišek izrecno obljubil, da bo kmalu ustanovil še tretji red za svetne ljudi, v katerem bodo lahko živeli tudi med svetom po načinu redovnikov v samostanu.

Iz Alviana je šel sv. Frančišek v Firence, eno najlepših mest v srednji Italiji. Z veseljem in navdušenjem so ga meščani sprejeli. Že pred njegovim prihodom so zvedeli o njegovi obljubi, da bo v kratkem ustanovil spokorni tretji red za vse pobožne kristjane. Zato ga je takoj ob prihodu v mesto nekoliko pobožnih kristjanov prósilo, naj jih sprejme v tretji red. To je dalo sv. Frančišku povod, da je v Firencah ustanovil prvo tretjeredno skupščino. Prvi tretjeredniki so bili tako vneti in goreči, da so takoj v prvih dneh sklenili sezidati bolnišnico in ubožno hišo. Vsak je prispeval, koliker je mogel in tako so res sezidali bolnišnico in ubožnico. Ta dva zavoda je tretjeredna skupščina v Firencah vzdrževala in oskrbovala več stoletji do najnovejšega časa, ko se je italijanska vlada polastila obeh zavodov.

Iz Firenc je šel Frančišek v Podžibonci, kjer je prišel skupaj s svojimi prijateljem iz mladosti, nekim trgovcem Lukezijem. Ta in njegova žena Bonadona sta prosila Frančiška, naj jima da nekoliko navodil, kako bi mogla živeti, da se bosta laglje zveličala. Frančišek ju je povabil naj stopita v njegov spokorni tretji red, kar sta tudi oba storila. Ž njima vred je bilo sprejetih v tretji red nekoliko drugih oseb, med njimi tudi Frančiškova lastna mati Pika. Frančišek jim je dal posebno obleko, ki je imela obliko halje, katero so prepasali z navadno vrvico. To so bili prvi tretjeredniki, ki so nosili spokorno obleko tretjega reka.

Še istega leta je sv. Frančišek s pomočjo kardinala Hugolina sestavil in napisal vodilo za tretji red ter je prosil tedanjega papeža za blagoslov in potrdilo spokornega tretjega reka.

Tako je sv. Frančišek leta 1221. ustanovil svoj tretji red ter s tem podal vsem kristjanom priložnost, da zamorejo tudi zunaj med svetom sveto živeti in s pomočjo tretjega reda prav lahko v nebesa priti.

2. Razširjanje tretjega reda.

Blagoslov božji je počival nad Frančiškovo ustanovo. Komaj je bil tretji red ustanovljen, potrjen in znan, so se verniki v velikem številu zatekali pod njegovo okrilje. S čudovito naglico se je širil po Evropi. Povsod so si šteli v čast, če so smeli nositi spokorno obleko sv. Frančiška.

Ni trajalo dolgo in po vsej Italiji so bile ustanovljene tretjeredne skupščine. Celo v Nemčiji, Franciji in Španiji je bil tretji red takoj v prvih letih svojega obstanka razširjen. Sv. Elizabeta je bila že leta 1221. sprejeta v tretji red, čeprav je bilo njeno bivališče v Turingiji za tedanji čas jako oddaljeno od Italije. Deset let po ustanovitvi ni bilo skorej nobenega mesta, trga ali vasi, kjer bi se ne nahajal kakšen tretjerednik. Že leta 1227. je mogel papež Gregorij IX. zapisati o tretjerednikih: „Mnogoštevilni so in navadni množici svetijo s popolnostjo.“ Dvajset let po ustanovitvi pa je zapisal Peter de Vineis, kancler Friderika II., o tretjem redu te-le besede: „Vsi hitijo in se dajejo sprejeti in komaj je še nekaj oseb, katerih imena niso vpisana.“ Proti koncu 13. stoletja je užival tretji red že toliko ugleda, da so se ga že tedaj oklepale osebe iz najvišjih krogov, kaker nam spričuje znameniti zgodovinar Wading, ki piše o stanju tretjega reda v 13. stoletju takole: „Tretji red, ki ga je ustanovil Frančišek, je cvetel na prav čudežen način. Mnogo vplivnih mož in knezov je sprejelo obleko tega reda. Bogate sadove je donášala ta ustanova v svetih osebah obojnega spola.“

Kaj je bilo vzrok, da se je tretji red tako hitro širil in ljudem tako priljubil? Prvi vzrok, da so ljudje tretji red tako spoštovali in se ga v obilnem številu oklepali, je bil ta, ker so visoko cenili in spoštovali njegovega ustanovitelja sv. Frančiška, katerega so vsi priznavali za velikega svetnika. Pa tudi zato je tretji red prišel do velike veljave, ker se je res izkazal ko najboljšo sredstvo in zdravilo proti vsem napakam in hudobijam človeške družbe. Kjer je bil ustanovljen, tam so se žalostne razmere izboljšale in zacvetelo je pravo krščansko življenje.

3. Tretji red v nadaljnjih stoletjih.

Dobri kristjani so tretji red visoko cenili in se ga z ljubeznijo oklepali. Slabim kristijanom pa ni ugajalo bogoljubno življenje tretjerednikov. Začeli so tretjerednike zaničevati, sovražiti in preganjati, tako da so se že od začetka nad njimi uresničevale besede sv. Pavla: „Vsi, ki hočejo bogoljubno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli“ (2. Tim. 3, 12). V stiskah so se tretjeredniki obračali na papeža za pomoč in zaščito ter so jo tudi vedno našli. Papeži so zagrozili s cerkvenimi kaznimi vsem tistim, ki bi se drznili tretjerednike po krivici preganjati in jih nadlegovati.

Najhujša poskušnja je prišla nad tretji red v 14. stoletju. Pojavili so se krivoverski fratičeli, ki so se izdajali za tretjerednike, da bi laglje varali ljudi in jih za se pridobili. Fratičeli so učili, da je uboštvo prvi pogoj, ako hoče kedo biti ud prave Kristusove Cerkve. Vpeljali so komunizem in so imeli vse skupno. Šli so celo tako daleč, da so vpeljali mnogoženstvo in so sma-

trali nečista dejanja za nekaj popolnega. Živeli so kaker živina. Kamerkoli so prišli, povsod so ropali in požigali. Papež Klement jih je leta 1311. obsodil in izobčil iz katoliške Cerkve. Ker ljudje niso razločevali fratičelov od tretjerednikov, so različne hudobije fratičelov pripisovali tretjerednikom ter so jih kruto preganjali ko krivoverce in zločince. Člani prvega Frančiškovega reda so se pogumno potegovali za tretjerednike ter so jih branili pred krivičnim očitanjem in obdolžitvami, pa ni nič pomagalo. Zopet so morali papeži poseči vmes in sè svojo apostolsko veljavo braniti tretjerednike. Polagoma so se različni očitki proti tretjemu redu razpršili in tretji red je prišel zopet do svoje časti in dobrega imena.

Približno sto let po tej poskušnji je Bog poslal moža, ki se je sè vsem žarom svoje duše zavzel za napredek in prospeh tretjega reda. Bil je to sv. Janez Kapistran, ki je bil „komisar apostolske Stolice“ in 1431—1438 vrhovni poglavar Frančiškovega prvega reda*). Ko tak je naročil vsem mašnikom prvega reda, naj pogosto pridigajo o tretjem redu ter navdušujejo ljudi za njega. Zavkazal je, da mora biti v vsakem samostanu poseben pater odločen zato, da skrbi za vodstvo tretjega reda. Zahteval je od voditeljev, da so mu morali vsako leto pošiljati poročila o delovanju in življenju v svojih skupščinah. Sam je napisal o tretjem redu obrambeno knjižico v latinskem jeziku (*Defensorium Tertii Ordinis*), ki pa je bila še le leta 1580 natisnjena v Benetkah. Po zaslugi Janeza Kapistrana so se udje prvega reda začeli bolj zajemati za tretji red ter delati za njegov napredek in njegovo razširjanje. Od povsod, kjerkoli so imeli frančiškani svoje samostane in kamorkoli je segala oblast in beseda Janeza Kapistrana, so prihajala vesela poročila, da je tretji red na novo oživel in da razvija blagodejno delovanje.

V naslednjih stoletjih je tretji red cvetel in uspeval le bolj na Španskem in Portugalskem; to pa zato, ker so tamkaj frančiškani prav umevali njegov pomen in njegovo nalogo. Večkrat so na svojih redovnih zborovanjih ali kapiteljnih pretresavali vprašanje, kako je treba voditi in razširjati tretji red. Tako so leta 1606. v Toledu na Španskem sklenili izdati priročno knjigo za voditelje tretjega reda. Na zborovanju v Segoviji pa so določili, da mora biti v vsakem samostanu poseben pater, ki se bo v prvi vrsti pečal s tretjim redom. Sad tega živahnega delovanja je bil ta, da je tretji red vžival velik ugled med ljudstvom. Osebe iz najvišjih krogov in stanov so si štele v čast, da so smele nositi spokorno obleko sv. Frančiška. V Španiji in na Portugalskem je bilo tedaj v tretjem redu mnogo vitezov in cerkvenih dostojanstvenikov. Okrog l. 1644. je bilo v Lisaboni 11.000, v Madridu pa leta 1689 celo 20.000 tretjerednikov. Pa tudi po španskih in portugalskih naselbinah se je lepo ukoreninil in razširil. V Zapadni Indiji je bilo tedaj 118.000 tretjerednikov.

Ob istem času, ko so frančiškani v španskih in portugalskih deželah tako navdušeno delovali za tretji red, so ga pa frančiškani po Nemčiji, Italiji,

*) Sv. Janez Kapistran je bil generalni vikar v letih 1443 in 1449 v cismontanski družini, vrhovni predstojnik celega prvega reda ni bil nikoli. (Glej Holzapfel: *Handbuch der Geschichte des Franziskanerordens*, na raznih straneh.)

Franciji in Avstriji precej zanemarjali. Zahtevali so od tretjerednikov, da morajo živeti skupno po samostanih, kaker da bi tretji red ne bil ustanovljen za svetne ljudi. To je bilo za tretji red v teh deželah usodepolno. Zelo kvarno je vplival na tretji red tudi protestantizem in pa slobodomiselni duh takozvane prosvitljene dobe. V 17. in 18. stoletju ni bilo samo med svetnimi gospodi, ampak tudi med višjo duhovščino mnogo takih, ki so bili proti vsaki bratovščini in dosledno tudi proti tretjemu redu. Tako je prišlo do tega, da je na primer v Avstriji državna in duhovska oblast nastopila proti tretjemu redu. Leta 1776. je bil izdan dvorni odlok, s katerim je bilo prepovedano sprejemati nove ude v tretji red. Leta 1782. je pa Jožef II. tretji red naravnost odpravil in zatrl ter ga proglasil za prepovedano društvo. Če bi kateri voditelj sprejel koga v tretji red, je bila za to določena stroga kazen. Ob času francoske revolucije je tretji red po nekaterih krajih popolnoma izginil, posebno na Francoskem.

4. Tretji red v novejšem času.

Nekaj desetletji po francoski revoluciji se je le malokedo zmenil za tretji red. Še le okoli leta 1850 so se oglasili nekateri, ki so zahtevali, naj se tretji red na novo poživlji in pridno goji. Na Francoskem se je posebno Mns. Segur potegoval za njega. Izdal je o tretjem redu par knjižic, v katerih je zavračal različne predsodke in ugovore ter dokazoval njegovo potrebo in korist. V Italiji pa je p. Ludovik de Casoria, velik prijatelj ubogih, pridobil mnogo ljudi za tretji red ter se posluževal tretjerednikov v dosego svojih dobrodelnih namenov.

Splošno zajemanje in navdušenje za tretji red pa je vzbudil med katoličani še le papež Leon XIII. Ko so leta 1882 otroci sv. Frančiška obhajali sedemstoletnico rojstva svojega duhovnega očeta, je poslal po vesoljnem katoliškem svetu prekrasno okrožnico, v kateri je proslavljal tretji red sv. Frančiška ter izrazil željo, naj bi se vsi krščanski narodi s takim veseljem in v takem številu oklenili tretjega reda, kaker se je to zgodilo za časa sv. Frančiška. Leon XIII. je tretji red na novo razširil, on ga je takorekoč na novo ustanovil.

Tudi Leonov naslednik na Petrovi stolici, papež Pij X. je bil ves navdušen za tretji red. Izdal je 1912. okrožnico, v kateri je priporočal tretji red ko najboljšo sredstvo za prerod in prenovljenje človeške družbe. Oba papeža sta imela toliko zaupanja v tretji red, da sta trdila, da bi krščanski narodi brez težave rešili vsa politična in socialna vprašanja, ako bi se ravnali po načelih tretjega reda.

Po stopinjah papeža Leona XIII. in Pija X. je hodil tudi Benedikt XV. Ob sedemstoletnici tretjega reda je izdal prelepo okrožnico, v kateri je s svojim apostolskim ugledom celemu katoliškemu svetu priporočal tretji red.

Sedaj vladajoči papež Pij XI. ima tudi toplo srce za tretji red, kar je popolnoma razumljivo, ker je sam že od svojega sedemnajstega leta v tretjem redu.

5. Tretji red na Slovenskem.

Do najnovejšega časa je tretji red na Slovenskem slabo uspeval in sicer zaradi tega, ker so se udje prvega reda premalo zanj trudili. Iz prejšnjih stoletij nimamo sploh nobenih podatkov o njem. V bližini in okolici frančiškanskih in kapucinskih samostanov je bilo menda pač nekoliko tretjerednikov, vendar je bil tretji red najbrž le malo znan in razširjen med ljudstvom.

Najstarejši zapisnik tretjerednikov imajo frančiškani v Ljubljani in sicer iz leta 1731. Ta zapisnik obsega tretjerednike od leta 1715 do leta 1776. V teh 61. letih je bilo v Ljubljani sprejetih 269 oseb, med katerimi je 36 moških. Približno ob istem času, namreč okoli leta 1730, so začeli tudi po drugih frančiškanskih samostanih živahneje gojiti tretji red. Cesar Jožef pa je sè svojim odlokom leta 1776. ta razvoj za nekoliko časa prekinil.

V drugi polovici 19. stoletja je tretji red na Slovenskem zopet oživel in se začel polagoma še precej lepo razvijati. Najprej so se za njega zavzeli ljubljanski frančiškani. Prav vneta in goreča voditelja sta bila p. Benjamin in p. Jožef. P. Benjamin ga je vodil od leta 1864. do 1877. in je v tem času sprejel nad 2000 udov iz cele Kranjske. Njegov naslednik p. Jožef ga je pa še prekosil. Do leta 1898. je sprejel nad 6500 udov in poleg tega ustanovil prve samostojne skupščine po različnih župnijah na Kranjskem. Njegovo delo so nadaljevali nasledniki in je nadaljuje sedanji voditelj. Ti se niso zadovoljili samo s tem, da so sprejemali nove ude, ampak so tretji red v Ljubljani in okolici tudi organizirali in poglobili duhovno življenje tretjerednikov. Sedaj je ljubljanska skupščina v mnogih ozirih lahko vzor vsem drugim skupščinam. Kaker v Ljubljani, tako se tudi v Novem mestu in Kamniku tretji red lepo razvija. Na Dolenjskem ni skorej nobene župnije več, kjer bi ne bil ustanovljen. Na Štajerskem so frančiškani ustanovili tretji red v Nazaretu 1850, pri sv. Trojici v Slov. goricah 1854, v Brežicah 1859 in v Mariboru 1864. Od sv. Trojice se je tretji red razširil po vseh Slov. goricah in po Prekmurju, kar je v prvi vrsti zasluga p. Nikolaja, ki je tretjerednikom dobro znan po svojem zelo priljubljenem molitveniku „Pot v nebesa.“ Izredno mnogo so v zadnjih petnajstih letih storili za tretji red iz mariborskega samostana. Mariborsko okrožje šteje namreč že 60 samostojnih kanonično ustanovljenih skupščin.

Tudi kapucini so se trudili in se trudijo še sedaj za razširjanje tretjega reda. Koliker se je dalo dosedaj dognati, so v Celju sprejemali že leta 1848. v tretji red. Iz leta 1850 imajo prvi zapisnik tretjerednikov. Tekoča številka vseh v Celju zapisanih udov je narasla že čez 30.000. Seveda jih je najmanj polovica od teh že v večnosti. Največ zaslug za tretji red v Celju in okolici sta si pridobila p. Gregor, ki ga je vodil od l. 1885. do 1899. in pa p. Ladislav, ki je ustanovil približno 50 samostojnih skupščin. V Škofji Loki in v Krškem je ustanovil tretji red p. Odilon in sicer 1884. in 1889. ter mu v obeh krajih pomagal do lepega razvoja.

V zadnjem času je na Slovenskem zajemanje za tretji red precej naraslo. Posebno se zavzemajo za njega duhovni sinovi sv. Frančiška iz prvega

reda. Začeli so prirejati različne sestanke in shode, da bi tako tretjemu redu pridobili splošno veljavo. Naj omenimo samo tretjeredni kongres v Novem mestu leta 1918. in pa obhajanje sedemstoletnice tretjega reda leta 1921. Na tretjeredniški kongres v Novem mestu je prihitelo obilno ljudstva, samo obhajancev je bilo nad 2000, in pa nad 40 duhovnikov. Sedemstoletnica pa se je obhajala naravnost sijajno. Po vsi Sloveniji so imeli tretjeredniki duhovne vaje in različne druge slavnosti. Izredno lepo so se vršile te slovesnosti v Črenšovcih in Bogojini v Prekmurju, v Mariboru, v Nazarju v Savinjski dolini, v Celju in Crngrobu pri Škofji Loki; najlepše pa v Ljubljani, kjer se je zbralo nad 6000 udeležencev.

Dobro znamenje, da bo tretji red v Sloveniji še bolj napredoval, je veselo dejstvo, da so se začeli zanj zajemati in ga pridno gojiti tudi dušni pastirji. V Mariboru imajo duhovniki svojo lastno skupščino, ki šteje sedaj približno 170 članov in ima večkrat svoje redovne sestanke, na katerih obravnavajo tretjeredne in dušno pastirske zadeve. Ravno tako je bila tudi v ljubljanskem bogoslovnem semenišču ustanovljena posebna skupščina za bogoslovce, da se bodoči dušni pastirji lahko že v bogoslovju natančneje seznanijo s tretjim redom, kar je za nje pa tudi za tretji red velike važnosti.

Razveseljivo in upapolno znamenje za lepšo bodočnost tretjega reda na Slovenskem je tudi to, da so začeli gospodje na odličnih mestih navduševati ljudi za tretji red. Vseučiliški profesor dr. Josip Srebrnič, sedaj škof na Krku, ga je na 5. katoliškem shodu v Ljubljani l. 1923. priporočal ko izvrstno sredstvo za širjenje treznostnega gibanja. Njegove besede so se glasile: „Tretji red — vsem odprt, ki hočejo pošteno krščansko živeti, v slovenskem ljudstvu zelo razširjen, od rimskih papežev nebrojnokrat z največjim povdarkom priporočen! On deluje z mogočnimi sredstvi, ko povdarja in hoče širiti duha spokornosti, nenavezanosti na posvetne minljive dobrine, duha svete vzdržnosti in treznosti: vse iz nadnaravnih nagibov ljubezni do Boga, posvečevanje in zveličanje lastne duše. Naj razširi proti alkoholizmu dejansko ljubezen do treznosti; naj širi zgled in vrednost treznostnega življenja povsod med našim narodom. To bodi v sedanjih razmerah njegova poglobitna naloga. Iskrena prošnja velja vsem, da že s tega stališča tretji red priporočajo, širijo in podpirajo.“ Tretja ljubljanska sinoda, ki se je vršila v avgustu 1924, pa pravi takole: „Tretji red je tekom 700 letnega obstanka za krščansko življenje nepopisno veliko dobrega storil. Tudi sedaj je še času primeren in se posebno zadnja leta znova razcvita. Zato ga sinoda pozdravlja in naroča gospodom, naj ta prekornostni lajični red negujejo, širijo in primerno vodijo.“

Sè zgodovino tretjega reda na Slovenskem je tesno združen tretjeredni časopis „Cvetje z vrtov sv. Frančiška,“ ki je v 45. letih zelo uplival na razvoj tretjega reda. Cvetje ima največ zaslug, da je tretji red v Sloveniji tako močno razširjen.

6. Sedanje stanje tretjega reda po vesoljnem svetu.

Tretji red je sedaj svetovna organizacija. Po celem svetu je vkoreninjen in razširjen, povsod cvete in napreduje, kaker še nikedar poprej. To je

razvidno že iz tega, ker izhaja po celem svetu približno 160 tretjerednih časopisov.

V Jugoslaviji je tretji red najbolj razširjen in najboljšo organiziran v Sloveniji. Precej lepo uspeva zadnja leta tudi v Dalmaciji, Hercegovini, Bosni in Vojvodini. Na Hrvaškem in v Slavoniji se zadnja desetletja zelo trudijo, da bi tretji red povzdignili. Hrvatski tretjeredniki imajo tri redovne časopise in tri knjigarne. V Zagrebu nameravajo zidati veličanstven tretjeredni dom, kjer bi bilo središče za vse hrvatske tretjerednike. V Jugoslaviji je približno 120.000 tretjerednikov.

Najbolj menda cvete tretji red v Italiji, domovini sv. Frančiška, saj je tamkaj nešteto frančiškanskih in kapucinskih samostanov in izhaja v italijanskem jeziku 45 tretjerednih časopisov. Po nekaterih italijanskih mestih imajo tretjeredniki svoje lastne domove, bolnišnice in druge zavode, v katerih se zbirajo.

Zelo lepo se razvija tretji red v Španiji, Franciji in Belgiji. Španski tretjeredniki imajo 27, francoski pa 31 redovnih časopisov. Po Franciji in Belgiji je v vsaki škofiji po ena ali po več duhovniških skupščin.

V Nemčiji in Avstriji tretji red ni tako močno razširjen, pač pa je zelo dobro organiziran, ker imajo Nemci mnogo zmisla za organizacijo. Precej obširno in tudi temeljito je njihovo tretjeredno slovstvo. Redovnih časopisov imajo 15.

Poljska ima približno 250.000 tretjerednikov in 4 tretjeredne časopise, Češka pa 40.000 tretjerednikov in 2 tretjeredna časopisa.

V Angliji in Ameriki tretji red lepo napreduje. V Ameriki je med angleško govorečim prebivalstvom zelo razširjen. V marisičem so lahko ameriški tretjeredni voditelji pa tudi tretjeredniki evropskim v zgled. V angleškem jeziku izhaja 12 tretjerednih časopisov.

Še celo po misijonskih deželah, v Afriki, Avstraliji, Aziji je lepo število tretjerednikov. Kjerkoli delujejo misijonarji iz Frančiškovih redov, tam so med kristijani tudi Frančiškovi duhovni otroci.

Vseh tretjerednikov po celem svetu je okoli tri milijone.

* * *

To je torej kratka zgodovina tretjega reda in kratek opis njegovega sedanjega stanja. Po svoji 700 letni zgodovini in po svoji razširjenosti po celem svetu je tretji red zelo častitljiv in imeniten. Imeniten je pa tudi zaradi tega, ker so bile in so še sedaj v tretjem redu osebe iz višjih krogov. Samo nekatera imena hočemo navesti.

V tretjem redu so bili cesarji, kralji in kraljice, n. pr. Rudolf Habsburški in njegova žena Ana, Karol IV. Luksenburški, Karol V. in njegova žena Izabela, Leopold I. in njegova žena Eleonora, francoska kralja Ludvik VIII. in Ludvik IX., poljski kralj Kazimir IV., madžarski kralj Bela IV. in zadnja bosanska kraljica Katarina. V tretjem redu so bile znamenite in slavne osebe

iz svetovne zgodovine, n. pr.: Krištof Kolumb, Dante Aligijeri, največji italijanski pesnik, Džoto (Giotto), Murilo, Rafael, Mihelandželo in Palestrina, sami svetovno znani umetniki, španski filozof Balmes, znamenita škofa Keteler in Doupanloup, angleška kardinala Newman in Maning ter Garcia Moreno predsednik republike Ekvador, ki je bil leta 1875 radi svojega verskega prepričanja zavratno umorjen. Tudi vrhovni poglavarji katoliške Cerkve, rimski papeži, so bili v tretjem redu. Ni treba, da bi naštevati posamezna imena, samo to naj omenimo, da so vsi papeži od Pija IX. pa do Pija XI. bili tretjeredniki.

Največji ponos tretjega reda pa so njegovi svetniki in svetnice. Ako bi tretji red ne imel pokazati nobenih drugih uspehov in zaslug, kaker da je vzgojil lepo število svetnikov in svetnic, je že radi tega njegova zgodovina častitljiva in imenitna. Toda tretji red ni bil samo šola svetosti, ampak je storil mnogo dobrega tudi v družabnem in dobrodelnem oziru. Zgodovina tretjega reda je nepretrgana veriga samih dobrih del v blager človeštva. In kaker je bilo v preteklosti, tako je tudi sedaj. Tretji red je vrec bogatega blagoslova in sreče za človeško družbo, je preizkušeno in najuspešniše zdravilo zoper vse tiste bolezni in rane, ki zastrupljajo današnje krščansko življenje in ovirajo napredek v krepostih.

Razgled po serafinskem svetu.

Sedemstoletnico smrti sv. o. Frančiška bodo v Asizu in v Italiji obhajali od porcijunkule prihodnjega leta do porcijunkule leta 1927., torej bo celo leto dni posvečeno sedmi stoletnici. Tako je sklenil odbor duhovnih in svetnih gospodov, ki pripravljajo potrebno za slovesno praznovanje te sedemstoletnice. Sv. oče so to tudi odobrili. Mi se bomo tudi tega oklenili in bomo celo leto posvetili tej svečanosti. Zato pa prosimo, naj se posamezne skupščine pravočasno odločijo, kako bodo obhajale to slovesno praznovanje. Dosedaj smo dobili sporočilo le iz Nazareta v Sav. dolini in v Ljubljani se je odbor o tem pogovoril. — Sedaj, ko veste, kateri čas je odločen za praznovanje, se bote tudi vi laglje odločili. Samo prosimo, sporočite nam svoje želje in sklepe.

Glede umetnih slik sv. Frančiška so na našo zadnjo prošnjo odgovorili: p. Filip iz Maribora, g. voditelj z Vrhnike, g. župnik iz Komende in še par drugih. Prosimo, naj se oglasijo vsi, ki vedo za kake lepe Frančiškove slike v Sloveniji. Kakšne, to smo povedali v zadnjem zvezku.

Za **narodni praznik** je razglasila laška vlada dan 4. oktobra 1926, ker je ta dan obletnica sedmega stoletja smrti sv. Frančiška Asiškega. Mi bi ta

odlok, ki ga je podpisal 10. julija 1925 sam kralj in ministri, prav z veseljem pozdravili, če ne bi bili iz Frančiška napravili narodnega malika. Frančišek je bil „vir catholicus et totus apostolicus“ t. j. katoliški in ves apostolski mož, ki je vse narode, vse ljudi, celo naravo ljubil sè sveto ljubeznijo. Nekedo je o Frančišku izrekel, da je mej Italijani najbolj svet, mej svetniki pa največji Italijan. S prvo polovico soglašamo, drugo tajimo, ker se Frančiškova ljubezen razteza na vse narode in je on svetnik celega sveta, ne le italijanski. V tem duhu obhajajte praznik sv. Frančiška, če hočete njega slaviti in ga ne ponižati v nižavo narodnega malika. Če hočete Frančiška slaviti, ga posnemajte v njegovi serafinski ljubezni do vseh, oblecite njegovega duha, pa bodo naši ljudje z vami se radovali. Izberite za to praznovanje sv. Frančiška za pridigarja, pa vam bo ko rojakom povedal marisikatero britko resnico in vas odločno posvaril in pokaral, ker ne poznate in nočete poznati ne pravice, ne ljubezni.

Spomínk Slovenije za sedmo stóletnico Frančiškove smrti t. j. Frančiškovo cerkev v Sp. Šiški pridno gradijo. Prejšnji podjetnik Ačeto je delo opustil radi premajhinega dobička, sedaj nadaljuje delo tyrdka Probuda in je upati, da bo zidovje še letos pod streho, če ne bo slabo vreme prehitro nastopilo. Darovi so zadnji čas nekoliko ponehali, zateči se bomo morali k posojilu; zato prosimo, da nam vsi, ki morete, pomagajte.

Škofja Loka. Naša skupščina je bila v letu 1925. izredno srečna: posvetila se je presv. Srcu Jezusovemu in se poklonila Materi božji na Brezju. Ko smo na dan sv. Ane obhajali v tukajšnji redovni cerkvi celodnevno češčenje presv. Rešnjega Telesa, so se tretjeredniki zbrali popoldne v prav obilnem številu v cerkvi in so dve uri skupno molili. Potem je p. Ludovik Lederhas iz Ljubljane govoril o posvečenju družin in tretjerednikov presvetemu Srcu Jezusovemu, na kar se je cela skupščina glasno posvetila božjemu Srcu pred okrašenim altarjem presv. Srca Jezusovega. Zelo genljivo je bilo, ko so vsi pričujoči tretjeredniki počasi in razločno ponavljali za voditeljem posvetilne besede. Posvetitev bomo vsako leto na dan sv. Ane ponavljali. — Ravno tako so bili naši tretjeredniki zadovoljni s shodom, ki so ga imeli dne 23. avgusta na Brezju. Udeležili so se ga v dovolj velikem številu. Samo iz Škofje Loke jih je bilo čez tristo, še enkrat toliko pa iz drugih krajev škofjeloškega tretjerednega okrožja. Na predvečer je bila zelo lepa pridiga sè slovesnimi litanijami; potem so tretjeredniki pozno v noč molili in prepevali v Marijinem svetišču. Drugo jutro so vsi pristopili k sv. obhajilu. Ob osmih je bilo zborovanje zunaj cerkve, na katerem so govorili trije tretjeredniki in tri tretjerednice. Pred odhodom so se zopet s petimi litanijami poslovili od Marije. Tako se je naša škofjeloška skupščina v svetem letu posvetila presv. Srcu Jezusovemu in se poklonila nebeški materi Mariji.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

I. J. R. se priporoča Jezusu, Mariji, svetim Frančišku, Antonu, Mali Tereziji za spoznanje poklica, v neki važni zadevi in za stanovitnost. — Fr. Kolar sebe in svoje v težki bolezni in različnih nadlogah. — Vsi dobrotniki nove cerkve sv. Fr.

II. Pokojni udje tretjerednih skupščin:

1. **Ijubljanske:** Jera Gaberšek, Ktr. Marolt (44 let v III. r.), Ana Konstantin omž. Barlič, Leop. Rozman, Doroteja Sušnik, Ana Zupan, Eliz. Kurent, Terz. Potokar, A. Švab.

2. **kamniške:** Ana Bernot, Eliz. Pintar.

3. **cerkljanske:** Mar. Vidmar, Mar. Rogelj.

4. **tržiške:** Ktr. Godnov.

5. **šempeterske pri Nov. mestu:** Frančiška Papež.

6. **brusniške:** Marjeta Miklavčič, Marija Golob, Ana Ambrožič, Anton Franko, Urša Kosec, Helena Bildhauer, Ana Božič, Urša Kastelec, Marija Zelnik, Urša Nosan, Marija Homan, Marija Deželan, Jozefa Fabjančič.

7. **novomeške:** Neža Šurla, Marija Marolt, Jera Kumelj, Neža Blažič.

8. **mariborske:** Sv. Martin na Pohorju: Terezija Podveršnik. — Sv. Venčesl: Katarina Berglez. — Maribor: Marija Verlič. — Puščava: Kuna Homar. — Svečina: Terezija Galun. — Ruše: Marija Režman. — Ribnica Poh.: Frančiška Deržečnik, Marija Kovač. — Svečina: Terezija Postajner, Neža Štifter. — Sv. Martin Poh.: Elizabeta Podveršnik. — Vč. g. Jernej Podpečan, župnik v Tinjah. — Maribor: Ivana Družovec. — Sv. Peter: Ferlinc Marija, Rapoc Terezija, Maruško Alojzija. — Veržej: Pušenjak Elizabeta. — Sv. Križ: Pušenjak Marija.

9. **svetotrojiškega okrožja:** Sv. Ana: M. Nudl, Ivana Neuwirt, Julj. Vakaj, Urša Šamot, Franc Roškar, Julj. Konrad omož. Osvald, M. Fišer, El. Puntigam. — Sv. Anton: Janez Kocbek. — Sv. Andraž: M. Simonič. — Sv. Bolfenk: M. Toplak, Matija Gomilšak. — Apače: Ana Adam, Ter. Golob, Julj. Pirš. — Radgona: Arnej Kegl. — Sv. Peter pri Radg.: Roza Kaučič, M. Fras, Anton Fekonja, M. Kaučič, Alojzija Južna † v hiral. v Ptuj, 50 let v 3. r., Ter. Majžir. — Sv. Juri v Slov. Gor.: Julj. Polanec, Neža Šuta † p. Sv. Jak. — Sv. Juri na Ščavnici: Marija Pölel obvdov. Kreft. — Mala Nedelja: M. Petek, M. Košič, M. Majcen, Katreja Fifinja. — Kápela: Marjeta Mlinarič, Ana Lah. — Sv. Ropert: Ferd. Soneker. — Sv. Trojica v Slov. gor.: M. Ploj, M. Potočnik, M. Mohorič, Ivana Črnko, Ludvik Vogrin, dolgoletni tajnik in banderonosec pri pogrebih tretjered., Matija Bračič. — Sv. Vrban: Jožef Šešerko, Ana Belec, 59. l. v 3. r., Lucija Dominko. — Negova: Ana Kozar. — Cmurek: Simon in Suzana Triller.

Zahvala za uslišano molitev.

Potokarjeva družina iz S. se zahvaljuje Mariji in sv. Antonu za rešitev iz velike nesreče; Frančiška Potokar pa sv. Družini za materino zdravje in za uslišanje. — M. Strnen z V. presv. S. J., Mariji in sv. Antonu za ozdravljenje nevarne bolezni na očeh. — Julija Roblek je poslala dvojno zahvalo Jezusu, Mariji, svetim Jožefu, Frančišku, Antonu in sv. Ani za vse milosti, ki jih je prejela na njih priprošnje. Zahvali sta bili obljubljeni. — Mar. Benedičič v Šk. Loki se zahvaljuje sv. Tereziji Deteta Jezusa in sv. očetu Piju X., ker je po svojem prepričanju na njunino priprošnje zadobila zdravje.

Red za ljudi živeče mej svetom. Dobi se le nevezan po 5 Din., obsega pa poglobitne dolžnosti, odpustke in ves potreben poduk za tretjerednike in tiste, ki bi tretji red radi poznali.

Nadalje vam priporočamo: **Sveto obhajilo.** 40 različnih obhajilnih molitev v zvezi s cerkvenim letom. Po L. Soengenu D. J. izdali očetje Družbe Jezusove v Ljubljani. Stane v platno vezan 12 Din., sè zlato obrezo 18 Din. Naroča se pri Upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinskega 9.

Otok srečnih. Življenje kartuzijancev. Naroča se v kartuzijanskem samostanu p. Št. Jernej na Dolenjskem. Obsega 20 str.

P. Vittorino Facchinetti, francescano: **Le stimmate di S. Francesco d' Assisi** nel VII Centenario del grande miracolo (1224—1924). Milano. Casa editrice S. Lega Eucaristica 1924. — To je naslov knjige, ki je izešla lansko leto za 700letnico vtisnenja ran sv. Frančiška. Zunanja četrtninska oblika in oprema knjige je moderna, ima 65 slik raznih časov in raznih slikarjev o vtisnjenju ran ter obsega razen slik, ki so posebej priložene, 132 strani razprave. Papir je izbran in primeren za vsako salonsko knjigo. V prvem delu (str. 13—42) navaja pisatelj zgodovinske dokaze, da je sv. Fr. rane v resnici prejel in nosil do svoje smrti. V drugem delu (str. 45—78) izpodbija in z utemeljenimi dokazi zavrača trditve raznih nasprotnikov ran sv. Fr. Ta del ni nič manj, ali pa še bolj zajemljiv, ko prvi, pa tako temeljit, da nobenemu ugovoru ne prizanese, ter vse prav sijajno in temeljito pobije. Tretji del knjige razpravlja in navaja spise, pesmi, slike oz. pisatelje, pesnike in slikarje, ki so opisovali, opevali in vpodabljali sv. Frančiška, ko je prejel svoje rane na gori Alverniji. Knjigo bi bili že lani priporočili, pa smo naročeno prekasno prejeli. Zato jo prijateljem in častivcem, ki razumejo italijanski jezik, priporočimo letos, saj ima dobra knjiga tudi čez leta svojo vrednost. Storimo pa to ne za reklamo — ker nas nihče ni prosil ali nam knjigo v oceno poslal — ampak iz ljubezni do sv. Frančiška, da bi ga vedno bolj spoznavali, častili in posnemali. Čim bližje smo Frančišku, tem bližje smo Kristusu.

Darovi.

Za novo cerkev sv. Frančiška v Šiški (v din.) Nabrali so: M. Lukanc 1.930, M. Vehovec 155, Fr. Tepin 100, M. Žibert 76, M. Jarc 173, v Mariboru 1317.50. Darovali so: g. J. Kopač 12.000, Ivana Popolari (Egipt) 800; Tretjeredniki: v Škofji Loki 1100, v Mavčičah 565, v Komendi (ponovno) 464, v Kamniku 307, v Veržetu 153.75, pri Sv. Martinu p. Vurbergu 175, v Železnikih 100, pri Sv. Križu nad Mariborom 78, v Šmarju pod Lj. 60, v Št. Vidu 100, pri Sv. Križu p. Litiji 50, v Dobletini in Žlabru 850, v Gorici 100 lir, v Vipavi 90 lir, Mar. družba in tretji red na Št. Urški gori 200; I. Hrietz 269; po 200: Fr. Šifrer, I. Hliš, A. Golob, M. Pajer; po 100: A. Vovk, I. Kopalnik, Helena, ga. Lederhas, M. Vrhovnik, M. Razboršek, A. Bernot, Murič, M. Grum, več neimenov.; po 50: Fa. Kadilnik, Urš. Jarc, Ktr. Marčun, M. Repanšek; 45 Št. Rupert (Dol), J. Podbevšek 40, Marija Repnik 33, Mrj. Mlakar 30, Langerholc (Marib.) 20, v lirah: Košir 50, Abuja 25, č. g. Reščič 21, Pečenko 20, Knitrin 10, Blaško 5, Grilanc 5, Vrtovec 5, trije neim. 124, M. Svete 5 dolarjev, neim. iz Cirknice 40, po 100: M. Novak, I. Smerekar, A. Lebár; M. Lukanc nabrala 870. — V Ljublj. g. Al. Persche 100, g. Fr. Dolinar 1000; Neimenovan Kamničan 1000, Rotija Jerala 20. — Zbirka Št. Peter v Savinjski dolini 12.250 in sicer so darovale posamezne vasi: Gornje Grušovlje 1620, Zalog 360, Spodnje Grušovlje: Ušen Marija 1000, drugi 1600, Podlog: Mak Jožef 500, drugi 2240, Št. Peter 1350, Roje 2570. G. kaplan

J. Mikolič v Škalah 50, g. kaplan J. Guzej v Velenju 50. Zbirka v Gotovljah 9240 in sicer: preč. g. župnik Robert Vaclavik 250, sestre Ana in Terezija Zupanič 1000, Martin Lilija 1000, Zagode 1000, Rehar 1000, Škafar 500, drugi ostalo. Dekliška Mar. družba Nazarje 840. Tretjeredniki v Novem mestu 3000. Ljubljanski tretjeredniki (III. zbirka) 10.000. Iz Amerike: Mrs. Barb. Štrucelj, Mrs. Mar. Mesner in 2 N. 4 dol.

Za kruhe sv. Antona: z Brezja 130. Žirovnik Ana 10. — Povrni dobri Bog!

Tretjeredne vaje za november in december 1925.

Ljubljana: M. shod: 15. novembra in 20. dec. ob polu 5. uri pop.; za zadržane naslednji dan ob 5. uri zjutraj v dvorani. — Poduk za nov.: 8. nov. in 26. dec. po litaniyah. — Odborne seje: za moške le 20. dec. ob 10. dop.; za ženske: v nov. na dan shoda in 27. dec. ob 4. pop. — Sprejem novih udov in obljube novincev: 1. nov. po lit. v dvorani. — **Novomesto:** m. shod tretjo nedeljo v mesecu ob polu 4. pop. Obljube novincev 15. nov., poduk za nov. 20. dec. po shodu.

Rimsko-serafinski koledar za leto 1925.

November.

December.

1 N	V.O.	Vsi sveti	1 T	Čm.	Bl. Anton B. 1. r.
2 P	†	Spomin vernih duš	2 S	Čm.	Sv. Bibijana
3 T	Čm.	Bl. Rajnerij 1. r.	3 Č		Sv. Fr. Ksaverij
4 S		Sv. Karol B. Sv. Vital in A.	4 P		Sv. Peter Krizlg. c. uč. Sv. Barb.
5 Č		Svete relikvije	5 S	Čm.	Bl. Nikolaj Tavelič 1. r.
6 P	Čm.	Bl. Marjeta Lot. 2. r.	6 N		2. adv. Sv. Nikolaj šk.
7 S	Čm.	Bl. Helena 2. r.	7 P		post. Sv. Ambrož c. uč.
8 N		23. po bink.	8 T	† V.O.	Brezmadežno spočetje D. M.
9 P		Posv. c. presv. Odrēš.	9 S		Bl. Elizab. in Delfina 3. r.
10 T		Sv. Andrej Avel.	10 Č		Bl. Peter Sijenski 3. r.
11 S		Sv. Martin šk.	11 P		Bl. Hugolin 3. r.
12 Č	Čm.	Bl. Gabr. in Jan. 1. 3. r.	12 S	†	Najdenje trupla sv. Fr.
13 P	†	Sv. Didak 1. r.	13 N		3. adv.
14 S	†	Sv. Jozafat šk. m.	14 P		Bl. Konrad in Bartol 1. 3. r.
15 N		24. po bink. Sv. Gertruda	15 T	†	Osmina brezmdž. sp.
16 P	†	Sv. Agneza Asiška 2. r.	16 S		kvatrna. Sv. Evzebij
17 T	Čm.	Bl. Salomeja in Ivana 2. 3. r.	17 Č		Mlt. in sv. m. od dneva
18 S		Posv. c. sv. ap.	18 P		kvatrna. Mlt. in sv. m. od dneva
19 Č	† V.O.	Sv. Elizabeta 3. r. zaščitnica	19 S		kvatrna. Mlt. in sv. m. od sab.
20 P		Sv. Feliks	20 N		4. adv.
21 S	V.O.	Darovanje D. M.	21 P		Sv. Tomaž ap.
22 N		25. po bink. Sv. Cecilija	22 T		Mlt. in sv. m. od dneva
23 P		Sv. Klemen p. Sv. Felicita	23 S		Bl. Nikolaj 1. r.
24 T		Sv. Janez od Križa, Sv. Kriz.	24 Č		post. božična vilija
25 S	V.O.	Sv. Katarina	25 P	† V.O.	Božič
26 Č	†	Sv. Leonard 1. r. Osm. sv. Elz.	26 S		Sv. Štefan
27 P		Bl. Bernard in Humil 1. r.	27 N		Sv. Janez ev.
28 S	†	Sv. Jakob iz Marke 1. r.	28 P		Nedolžni otročiči
		Mali oficij bl. D. M. za adv. čas	29 T		Sv. Tomaž šk.
29 N	†	1. adventna	30 S		Mlt. in sv. m. od ned.
30 P		Sv. Andrej ap.	31 Č		Sv. Silvester p.

Op.: † pomeni popolni odpustek, ki se mora v svetem letu pokojnim v prid obrniti
VO = vesoljna odveza, Čm = sv. maša se sme ta dan opraviti v črni barvi.

Srečno novo leto!